

ΕΠΕΚΙΝΗΜΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

(ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ ΑΡΧΙΖΕΙ ΜΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΟΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Κ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗ
ΕΙΡΗΝΗΣ ΑΘΗΝΑΙΑΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗ
ΝΙΚΟΥ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΥ
ΤΑΚΗ ΤΣΙΑΚΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥ
ΜΕΛΗ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ
ΜΕΝΟΥ ΦΙΑΝΤΑ
ΙΩΑΝΝΑΣ Γ. ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ
Α. ΚΟΥΚΟΥΛΑ }
Α. ΠΗΝΙΑΤΟΓΛΟΥ }
ΚΑΛΛΙΟΠΗΣ ΔΙΑΚΑΚΟΥ
Α. ΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΕΣ—ΠΑΝ
Θ. ΚΩΣΤΟΥΡΟΥ
Β. ΤΗΝΙΟΥ
Γ. Θ. ΧΑΡΒΑΛΙΑ
ΠΑΝ. ΠΑΡΑΟΥΛΑΚΗ

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.—ΜΙΧ. ΧΑΝΝΟΥΣΗ: (ΓΙΑΝΝΗ ΣΚΑΡΙΜΠΑ) «Τὸ Θεῖο Τραγί», ΠΕΤΡΟΥ ΣΠΑΝΔΩΝΙΑΝ «Ἀρέθαια πράγματα», Ν. ΠΟΡΙΩΤΗ «Εὐριπίδου «Ἴων»», ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ—ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ.—ΤΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ ΜΑΣ—ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ—ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ.

«Όταν» (ἀνέκδοτο ποίημα).
«Κάποιες παρατηρήσεις στὸν ἐμμετρο καὶ πεζὸ λόγο».
«Ἐπίγραμμα».
«Παράταιρα τραγούδια».
«Ἀντάμωμα».
«Ψυχὴ καὶ Σῶμα».
«Ἄβγαριές».
«Τὰ Γουρουνάκια».
«Ἀπαντήσεις στὴν ἔρευνα».
«Τὸ μυστικὸ».
«Ὁ Ταχυδρόμος».
«Μὴ διστάξης».
«Μ' ἄλλοφροσύνη».
«Τὴν ψυχὴ μου».
«Χαρές».
«Τραγουδάκι».

ΧΡΟΝΟΣ ΑΙ

ΙΟΥΛΙΟΣ 1933

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΩΡΟΥ

ΑΘΗΝΑ

ΦΥΛΛΟ ΕΒΔΟΜΟ

“ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ,,

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Τυπογραφεία: Τσαμαδού 44 Πειραιώς
Γράμματα—Εμβάσματα
N. ΑΐΒΑΛΙΩΤΗΝ
Λεωφόρος 18—Πειραιά

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ἐξωτερικοῦ	χρόν. 1 1/2 δολ.
Ἐσωτερικοῦ	» 50 δραχ.
»	ἑξάμ. 25 »
Αἴγυπτος καὶ Κύπρος	8 Σελλίνια
Δωδεκάνησα	25 Λιρέττες

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΑΧ. 5

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΣΤΕΦ. ΣΤΑΝΕΛΛΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΥΛΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΑΐΒΑΛΙΩΤΗΣ

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ

Συνεργασία :

Μιχ. Γ. Πετρίδη, Ειρήνης Ἀθηναίας, Μυρτιώτισσας, Μ. Φιλήντα,
Μ. Χαννούση, Ν. Παππά, Ρίτας Μπούμη, Γ. Σφακιανάκη, Μαρίκας
Σφακιανάκη, Α. Μαγγανάρη, Χ. Λεβάντα,
Κ. Κυριακάκη κ. ἄ.

Ἐπίσης ἡ συνέχεια τῶν ἀπαντήσεων γιὰ τὴν ἔρευνά μας, καὶ τρεῖς
σελίδες γιὰ τοὺς νεώτερους λογοτέχνες.

“ΤΟ ΧΕΚΙΝΙΜΑ,,

(LE DEPART)
REVUE MENSUELLE LITTERAIRE

Lettres et Mandats Poste
N. AIVALIOTIN
Leocharous 18—Pirée
Imprimerie: Tsamadou 44

ABONNEMENTS

Etranger pour une année	1 1/2 doll.
Interieur »	50 drach.
Egypte et Chypre	8 shillings
Rodi	25 lirettes

ΟΤΑΝ...

Ὅταν κατέβουμε τὴ σκάλα, τί θὰ ποῦμε
στοὺς ἴσκιους ποὺ θὰ μᾶς ὑποδεχθοῦνε,
ἀδιστηροί, γνώριμοι, ἀόριστοι, φίλοι,
μ' ἓνα χαμόγελο στ' ἀνύπαρκτά τους χεῖλη;

Τοῦλάχιστον δῶ πέρα εἴμεθα μόνοι,
περᾶ ἢ μέρα μας, ἢ ἄλλη ξημερώνει,
καὶ μὲς στὰ μάτια μας διατηροῦμε ἀκόμα
κάτι ποὺ δίνει στὰ πράγματα χρῶμα.

Ἄλλὰ ἐκεῖ πέρα τί νὰ ποῦμε, ποῦ νὰ πᾶμε;
ἀναγκαστικά ὁ ἓνας τὸν ἄλλον θὰ κοιτάμε,
μὲ κομμένα τὰ χέρια στοὺς ἀγκῶνες,
ἀσάλευτοι, σὰν πρόσωπα σὲ εἰκόνες.

Ἄν ἔρθῃ κανεὶς τὴν πλάκα μας νὰ κτυπήσῃ
θὰ φαντάζεται πῶς ἔχουμε ζήσει.

Ἄν πάρῃ ἓνα τριαντάφυλλο ἢ ἀφίσει χάμου,
τὸ τριαντάφυλλο θάναί τῆς ἄμμου.

Κι' ἂν ποτὲ στὰ νόγια μας ἀνασηκωθοῦμε,
τίς βίλλες τοῦ Πανσίλυπου θὰ ἰδοῦμε,
Κύριε, Κύριε, καὶ τὸ τεροαὶν τοῦ Παραδείσου
ὅπου θὰ παίζουν Cricket οἱ ὀπαδοί σου.

(Ἀνέκδοτο)

Κ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

Σημ. Ξεκιν.—Τὸ ἀνέκδοτο αὐτὸ τραγοῦδι τοῦ Καρυωτάκη, ποὺ εἶναι καὶ τὸ τελευταῖο,
τοῦ ἔγραψε ὁ ποιητὴς—λίγες μέρες πρὶν ἀπὸ τὴν αὐτοκτονία του—, βρέθηκε ἀπὸ τὸ διά-
δοχό του στὴν ὑπηρεσία τῆς Νομισματικῆς Πρεσβείας καὶ σημερινὸ Διῆ τῆς κ. Θανάσην Γκέλην,
ἀνάμεσα στὰ ὑπηρεσιακὰ ἔγγραφα.
Ἡ φίλος νέος ποιητὴς κ. Τάκης Τσιάνος, εἶχε τὴν εὐγενεὴ καλωσύνη νὰ μᾶς τὸ στείλῃ γιὰ
δημοσίευση, ἀντιγράφοντας τὸ ἀπὸ τὸ πρωτότυπο.
Στὸ τραγοῦδι αὐτὸ εἶναι φανερὴ ἡ σύγχυση τῶν ἐνοιῶν τοῦ ποιητῆ, ποὺ τὸ ἔγραψε σὲ
στιγμὲς φρενιτῆς ἀπελευθέρωσης.

ΕΙΡΗΝΗΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΙΑΣ

ΚΑΠΟΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ & ΣΚΕΨΕΙΣ
ΣΤΟΝ ΕΜΕΤΡΟ & ΣΤΟΝ ΠΕΖΟ ΛΟΓΟ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Ἄπὸ καιρὸ ζητοῦσα τὴν εὐκαιρία νὰ γράψω αὐτὰ τὰ λόγια. Καί τῶρα μοῦ τὴν δίνει τὸ ἴδιο τὸ «Ξεκίνημα», ποῦ σήμερα εἶναι ἀφιερωμένο σὲ ὄσους νέους ἐβραβεύθησαν στὸν φιλολογικὸ του διαγωνισμό.

Ὅταν σκεφθοῦμε τοὺς νέους, ὁ νοῦς μας, ἀθελά του, πάει στοὺς παληοὺς. Ὅσο πιὸ πολὺ χαίρομαστε αὐτούς, τόσο περισσότερο θυμόμαστε ἐκείνους. Τὸ παρελθὸν καί τὸ παρὸν ζοῦν ἀνταμωμένα στὴν καρδιά τῶν γερῶν καί γενναίων ἀνθρώπων. Ὅποιο παρελθὸν καί ὅποιο παρὸν.

Ἡ δική μας νεώτερη κίνηση γιὰ δημιουργία, ἄρχισε, μὲ τὸ Σολωμό. Μὰ πῆρε ὀριστικὰ τὸν ἐπάνω δρόμο, ὅταν στὰ ρωμαντικά Ἑλληνικά γράμματα ἀναφάνηκε ἡ σπουδαία ποίηση τοῦ Παλαμᾶ. Ἡ ποίηση αὐτή, δύσκολη καί παράδοξη, ἐξάφνισε στὴν ἀρχὴ τοὺς λογίους κύκλους, σὰν λάμψη ἀπὸ ἐξωτικὸ φῶς, ὅμως καί ὄσοι δὲν τὴν ἐνόησαν, ἐπηρεάσθησαν κατὰ τοῦτο: Ὅτι ἄρχισαν νὰ ἐξοικειώνονται μὲ τὴν ἀτμοσφαῖρα, ποῦ ἀργότερα ἔμελλε νὰ εἶναι ἡ φυσική, στὴν τέχνη τῶν νεωτέρων. Σύγχρονα καί μετὰ τὸν Παλαμᾶ, ἡ Ἑλληνικὴ ποίηση ἀπόκτησε πολλοὺς ποιητὰς, κάποιους σημαντικοὺς μάλιστα. Δροσίνη καί Πολέμη. Μαλακάση. Καβάφη. Γρυπάρη. Μαβίλη. Πορφύρα. Σικελιανό. Σημηριώτη. Παπαντωνίου. Καζαντζάκη. Φιλύρα. Οὐράνη. Βάρναλη. Σκίπη. Μελαχροινό. Τσιριμώκο. Ἀργυρόπουλο. Μπεκέ. Μυριωτίσση. Δάφνη. Καρυωτάκη. Πολυδούρη. Μελισσάνθη. Ἰακωβίδου. Μαυροειδή. Ζευγώλη καί πολλοὺς ἄλλους παλαιούς καί νέους. Μερικοὶ μοιάζουν μεταξὺ τους. Ἄλλοι δὲν ἀπηχοῦν καθόλου σχεδόν. Εἶναι σὰν τὰ τελευταῖα ὄργανα μιᾶς ἐρχήστρας. Κάποιοι ὅμως θὰ μείνουν. Καί ὅλοι μαζί ἀποτελοῦν ἰσοχὴ ζωντανή. Ἀπὸ τὸ ἔργο τους βγαίνει μιὰ ποιητικὴ πολυφωνία, μὲ πολλὰ λυρικά μοτίβα. Ἀρκεῖ νὰ μπορούμε καί ἰδίως νὰ θέλομε νὰ τὴν ἀκούσομε.

Ἡ ποιητικὴ αὐτὴ ἐποχὴ, ἔχει κάποια γνωρίσματα ἀκμῆς. Φέρνει συχνὰ στὴ μνήμη μας τὸ ἀρχαῖο λυρικὸ τραγοῦδι, ποῦ ἦταν περιεκτικὸ καί γεμάτο μελωδία. Ἄν μελετήσωμε τὰ ἔργα τῶν ποιητῶν μας, χωρὶς προκατάληψη, θὰ ἴδουμε ὅτι ἐνῶ παρυσιάζουν τόση ἐξέλιξη, διατήρησαν πολλὰ ἀπὸ τὶς ιδιότητες ποῦ εἶχεν ἀνεκαθεν ἡ Ἑλληνικὴ ποίηση: τὴν ψυχικὴ ἀνάταση, τὴν ἀναπαράσταση αἰσθημάτων καί ἰδεῶν μὲ εἰκόνες, τὶς παρομοιώσεις καί τὰ σύμβολα, τὴν παρουσίαση τοῦ κόσμου μὲ μορφήν αἰωνιότητος. Ἐνας ἀναγνώστης

ἄλλου τόπου δὲν θὰ μπορούσε νὰ διακρίνει εὐκόλα αὐτὲς τὶς ιδιότητες. Ἴσως μάλιστα καί νὰ ἀποροῦσε ἀκούγοντας ὅτι ἡ σύγχρονη Ἑλληνικὴ ποίηση ἀντλεῖ ἀπὸ τὶς ἀρχαῖες ἰηγές. Ἐμεῖς ὅμως ποῦ ξέρομε πὼς μεταφέρεται καί τροποποιεῖται ἡ Ἑλληνικὴ ἔμπνευση ἀπὸ τὴ μιὰ ἐποχὴ στὴν ἄλλη, δὲν μπορούμε παρὰ νὰ τὶς ἀναγνωρίσομε. Ἄλλῳς τε εἶνε γνωστὸ τὸ φαινόμενο τῆς πνευματικῆς ἐπιτροφῆς. Κάθε φορὰ ποῦ θὰ ἀκμάσει ἕνας λαὸς σὲ ὅποιαδήποτε πνευματικὴ ἐκδήλωση, ἀναζοῦν κι' ὅλα τὰ ἰδιαίτερά του ἀρχικά γνωρίσματα. Οἱ φυλετικὲς ιδιότητές του.

Ἡ μεγαλειότερη ἀξία τῆς ἐποχῆς τῶν τελευταίων χρόνων εἶναι στὴν ταχύτητα ποῦ πῆρε γιὰ νὰ ἐξελιχθεῖ. Ἡ προπολεμικὴ γενεὰ ἔγραφε ἔθνικά ποιήματα ρητορικοῦ τύπου καί αἰσθηματολογοῦσε. Ἡ ἀμέσως ἐπόμενη μᾶς δίνει ἔργα ἐσωτερικοῦ πλούτου καί λεπτοδουλεμένη μορφῆς. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο γενεῶν εἶναι μεγάλη. Μιὰ ἀπὸ τὶς ἐξηγήσεις ποῦ θὰ μπορούσε, ἴσως, νὰ πάρει εἶναι ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ ἀποκτώντας γιὰ πρώτη φορὰ, ὕστερα ἀπὸ τὴν δουλεία, συνείδηση τῆς ἐλευθερίας της, ἐξέσπασε. Καί διαχύθηκε σὰν μῦρο, ὅλο μαζί τὸ διαφυλαγμένο, ὡς τότε, λυρικό της περιεχόμενο.

Ἡ Ἑλληνικὴ ποίηση, ὅπως διαμορφώθηκε τὰ τελευταῖα χρόνια, μαζί μὲ τὰ ἄρατα κληρονομημένα ἀπὸ θρησκείες, πολιτισμοὺς, ἀνατολῆς καί δύσεις πνευματικῆς, μᾶς δίνει καί ἀρκετὰ στοιχεῖα τῆς σύγχρονης ζωῆς. Ἐπίσης παρουσιάζει μεγάλη πρόοδο στὴν ἐπεξεργασία τοῦ στίχου. Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτὴ κάποιοι ποιηταὶ μᾶς ἐφθασαν στὴν ἐντέλεια. Ἀλλὰ καί γενικά, ἡ ἐποχὴ αὐτὴ θὰ μπορούσε νὰ εἰπωθεῖ ἐποχὴ μορφῆς. Σήμερα ἡ μορφή τῆς τέχνης ἔφυγε ἀπὸ τοὺς παληοὺς κανόνες. Ἐγινε σύνθετη. Φοβερὰ σοφή. Γιατί καί ἡ οὐσία τῶν ἔργων εἶναι ἄλλη. Ἀρχίζει ἀπὸ ὅτι δήποτε: Ἐνα τυχαῖο γεγονός καί προχωρεῖ στὸν κόσμον τοῦ ἀνεξηγήτου. Σήμερα ἡ εὐρωπαϊκὴ ποίηση ἀκολουθεῖ τὴν ψυχολογία σὲ ὅλες τὶς ὑποδιαρέσεις της. Καθὼς ἔγινε ἐνεργητικώτερη πνευματικὴ ἐκδήλωση, εἰσδύει παντοῦ. Στὸν τόπον μας δὲν ἔχει πάρει ἀκόμα τέτοια ἐξέλιξη ἡ ποίηση. Μὰ τὰ τελευταῖα χρόνια ἔγινε λιγώτερο τυπικὴ. Ὁ ποιητὴς ὄσο πάει ἐλευθερώνεται. Δὲν χωρίζει, σὰν ἄλλοτε, σὲ ζῶνες τὸν κόσμον. Τὸν βλέπει ὀλόκληρο. Ἀποτελεσμα εἶναι ν' ἀποκτήσει νεώτερα μέτρα, πιὸ ἐλεύθερα, νὰ καταλύσει τὰ γλωσσικὰ δεσμά. Ὁ ποιητὴς τῶρα γιὰ νὰ ἐκφρασθεῖ δὲν θὰ διστάσει νὰ πάρει λέξεις ἀρχαῖες, βυζαντινές, τῆς καθαρεύουσας, ἢ καί νὰ πλάσει ἀκόμα δικές του, ἂν τοῦ χρειάζονται. Ἐχει μπροστὰ του ὅλο τὸ γλωσσικὸ ὕλικό τοῦ τόπου του καί τὸ χειρίζεται ὅπως θέλει. Ξέρει ὅτι ἡ γλῶσσα εἶναι κάτι ζωντανό, ἀσταμάτητο. Μὲ συνοχὴ. Καί ἀπὸ τοὺς στείρους πνευματικοὺς καιροὺς κά-

τι θά μεταφέρει. Τά γλωσσικά στοιχεία ενός λαού είτε παληό και άτονο χρώμα έχουν είτε καινούργιο και δυνατό, είνε ό πλοῦτος του. Που χρειάζεται οδλος για μιá δημιουργία.

Τό λυρικό τραγοῦδι στην εποχή μας μπορεί να έμπνέεται από κά-
θε κατάσταση ζωής. Και από την πιό ώμη και ταπεινή πραγματικό-
τητα. Είναι πλησιέστερά μας. Γι' αυτό και συγκινεί περισσότερο από
δι σε παλαιότερους καιρούς. Σήμερα όλα τραγουδιώνται. "Όχι μό-
νον οί τάσεις αλλά και οί άφειτηρίες. Τά πιό ύλικά πράγματα. Οί μη-
χανές. Τά άεροπλάνα. Τά ύπερωκεάνεια. Και οί παντός είδους έ-
φευρέςεις. Για τον σύγχρονο ποιητή, ή ποίηση μπορεί να έξορμά
από την πραγματικότητα και να περιορίζεται σ' αυτήν. Υπάρχουν
τέτοιοι ποιηταί, καθώς ξερομε, και μεγάλοι, που διαβάζονται πολύ.
"Όμως γνώρισμα του παντοτεινού ποιητή είναι να δίνει τό θείο με-
τώρισμα από την πραγματικότητα στο όνειρο. "Ετσι, άποκαθιστά
την άξία τους και διαγράφει όλη την έκταση που μπορεί να πάρει
ή ανθρώπινη ζωή.

Ό ποιητής δέν έχει προορισμό να διδάσκει με τους κοινοῦς κα-
θερωμένους τρόπους. Άλλά με τρόπους έμμεσης ένεργειας στο
πνεῦμα και στην ψυχή. Δημιουργεί άτμόσφαιρες, περιβάλλοντα, κα-
ταστάσεις, μά άφίνει στον άνθρωπο την έρμηνεία τους.

Ό ποιητής έμπνέεται από τό πληθος. "Όδηγεί όμως έξω από αυ-
τό. Χαράζοντας κύκλον έρημίας γύρω μας, όξύνει την αίσθηση και
τη νόηση και μας φέρνει πλησιέστερα σε κείνο που λέμε Θεό.

Προορισμός του ποιητή είναι να περιγράφει, να διαθέτει, να με-
ταφέρει, να έξυμνει. Κι' αν είναι μεγαλοφυής, να σκηνοθετεί μέλ-
λοντα παρήγορα για τον άνθρωπο, να ιδρύει θρησκείες να ξανοίγει
οὐρανούς.

Η ποίηση δέν έχει λογικό έρεισμα. Περιέχει σοφία αλλά δέν
πηγάζει μόνο από αυτήν. Είναι σαν άποκάλυψη.

Η ποιητική αυτή εποχή φαίνεται να έχει έξαντληθεί στο λυρικό
τραγοῦδι. Μά μπορεί και να παίρνει δύναμη για ν' άνοιχθεί άργό-
τερα σε ευρύτερες μορφές. Κορύφωμα της άκμής της θα είναι να
δώσει τό έπος της παραγμένης σύγχρονης ψυχής. "Εργα θεατρικά,
που να τα διαπνέει άνώτερη συνείδηση. Με άπόψεις θρησκευτικές,
κοινωνικές, έπιστημονικές. Την τραγωδία, όπως θα μπορούσε να
την έμπνεύσει ό τρόπος που ζούμε.

Όπωςδήποτε, τά τελευταία χρόνια έφθασε σε άκμή τό λυρικό
τραγοῦδι. Άνάλογη, φυσικά με τό περιθώριο που παρέχει ή όλη
Έλληνική εποχή. Νά έφθανε στις ήμέρες μας σε ίδιαν άκμήν και ό
πεζός λόγος...

(Έχει συνέχεται)

ΕΙΡΗΝΗ Η ΑΘΗΝΑΙΑ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΑΠ' ΤΑ "ΨΥΧΗΣ ΧΑΜΟΓΕΛΑ,,

*Γλυκό μου τραγοῦδάκι, στην καρδιά μου
σαν πρώτο από τάνώρητα παιδιά μου
σε ξεχωρίζω στοργικά και τόσο
που την ψυχή ένα μου φιλι θε να σου δώσω.*

Σπέτσος του 8 Μάη 1933.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

"ΠΑΡΑΤΑΙΡΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ,,

*Μπρατσέρα με όλοφούσκωτα πανιά που όσο ζυγώνεις
κι' όσο τη θάλασσα χτυπās κι' όσο την αῦλακώνεις
τόσο όμορφαίνεις τό νησι και τόσο τό πλουμίζεις
όσο ζυγώνης που κοντά κι' άπάνω του πλωρίζεις.*

*Ξεγύρισε τά μπράτσα σου τά κάτασπρα πανιά σου
και μερωσε μου την ψυχή με την γλυκειά θωριά σου
και γίνου ένα άχρυσόνηφο τά μάτια μου, να πάρης
κίθε μου λίκρα έτσι ως ξανά χαρούμενη άλαργάρες.*

ΝΙΚΟΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ

ΑΝΤΑΜΩΜΑ

*Θρούσειν ό πλάτανος στην προή τ' Άπρίλη
που σαν χάδι ανάλαφρο χάιδεψε τά φύλλα.
Τά πουλιά φτεροῦγισαν να κουφτούν στο δειλι,
κι' ή Φλογέρα εσώπασε που ως τά τώρα έμίλα.*

*Κάποια πέτρα κύλησε δίπλα μέσ' στο όρέμα
κι' ό άφρός δροσόλυνσε ένα δέντρο στείρο.
"Αφισεν ή χωριανή άπλεχτο τό γνέμα,
διώρθωσε τό όουχο της, κύτταξε τριγύρω.*

*Πάνω στην άνηφοριά σάλεψ' ένας βάτος
κι' ένας νεός ξεπροβάλλε μέσ' από μιá φτέρη.
Σαν λαγός σαπέτησε τό στρατι και, νάτος!
Προχωρεί στις χωριανής τ' άπλωμένο χέρι...*

*Κι' όπως σέεται ό πλάτανος στην προή τ' Άπρίλη
κάτω από τά φύλλα του σμίγουνε δυό χείλη.*

«Εικόνας άπ' την "Ηπειρο».

ΤΑΚΗΣ ΤΣΙΑΚΟΣ—ΠΕΛΑΣΓΟΣ

ΜΕΛΗ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ

ΨΥΧΗ ΚΑΙ ΣΩΜΑ

Πεσμένη κατάστηθα στο κρεβάτι, η Ελένη, με το κομμί στηριγμένο στους αγώνες και με το κεφάλι στα χέρια, κτύπαζε το γραμμά του Αντρέα, που το είχε πάνω στο προσκέφαλο, μπροστά της. Δεν το διαβάζε πιά· τβλεπε μονάχα με τα μάτια στηλά, και πίσω απ' αυτό παρακολουθούσε τη ζωή της και τις σκέψεις της να ξετυλίγονται.....

“Όχι, δεν ήθελε ν' απاتیση τον Πέτρο. Όπως τον είχε ξεχωρίσει από την αρχή μέσα σε τόσους άλλους, έτσι και τώρα, συγκρίνοντάς τον με τον Αντρέα, τον εύρισκε τόσο καλλύτερο, ανώτερο.

“Όραϊος, με το άδρό ξανθό κεφάλι και τα έκφραστικά γαλανά μάτια, με το ψηλό, το εύρωστο, μα και κομψό κορμί, λεπτός κι' ευγενικός στην ψυχή και στους τρόπους, όλος δημοφιλία και καλωσύνη, να ο Πέτρος, όπως τον είχε αγαπήσει από τις πρώτες μέρες που τον γνώρισε κι' όπως τον αγαπά και θα τον αγαπά πάντα.

“Ο άλλος ήταν σχεδόν άσχημος. Βαθειά μελαγχρινός, με το κορμί ξερακιανό και νευρώδικο, με την πλάτη λιγάκι καμπουριασμένη, δεν είχε τίποτα άλλο δημοφιλές από τα μεγάλα, μαύρα, δλοφώτεινα μάτια του. “Αλήθεια, τί μάτια! Τι πόθοι μέσα τους και τί φωτιά γύρω τους! “Όλο το έρωτικό του πάθος, ή γυναικοφιλία του, ή ήδονισμός του, ή έρωτική του τόλμη, πόσο ζωηρά εικονίζονταν μέσα στα σπιθόβόλα εκείνα ματία!

“Αχ! Γιατί να μην έχη κι' ο Πέτρος τη φωτιάν αυτή μέσα του;

“Όρεμος, γαλήνιος, χωρίς τις τρικυμίες των μεγάλων παθών, χωρίς τις καταγίδες των απότομων ψυχικών έξεγέρσεων, έτσι ήταν πάντα ο Πέτρος.

Πόσο είχε προσπαθήσει, η Ελένη, να τον παρασύρη στον φλογερό της έρωτα από τη δειλή, τη σεμνή, την μόλις εκδηλουμένη αγάπη του!

Πάντα ντροπαλός και δειλός εκείνος, χαμήλωνε τα μάτια μπροστά στα φλογερά της βλέμματα κι' έχανε τη φωνή στις έρωτικές της εκδηλώσεις. Κι' όταν εκείνη, φλογισμένη από έρωτα, του έσφιγγε νυστικά το χέρι, τον ένοιωθε να τρέση από συγκίνηση, μα και να παραλύη μαζί δλόκληρος.

Μιά νύχτα όμως, τον κέρδισε επί τέλους όριστικά.

Είχαν συναντηθή σε κάποιο χορό, που έδινε το ίδιο φιλικό τους σπίτι, όπου είχαν κάμει την πρώτη γνωριμία τους. Κι' εκεί, μέσα στη σάλα της πρώτης τους συνάντησης, ανέμεσα σ' έναν κύκλο φιλικό, γεμάτο ζωή και κέφι, κάτω από την επήρεια της μουσικής, του χορού και του γλεντιού, ένοιωσαν πιδ πολύ τις ψυχές τους να πλησιάζουν και να σμίγουν.

“Όραϊα, χαριτωμένη, έκνυστική ή Ελένη, μα κι' εκείνος ένα αληθινό μαυροντυμένο άγαλμα, πραγματική άνδρική δημοφιλία και χάρι.

“Όταν κυτάχτηκαν, ένοιωσαν την ίδια δίψα ο ένας για τον άλλο, κατ'άβιβιν πώς άνήκιν, πώς έπροεπε ν' άνήκουν ο ένας στον άλλο. Και χωρίς να το θέλουν, από μίαν άσυγκρίτη όμοιή της ψυχής τους, έσφίξαν τα χέρια δυνατά και τα κράτησαν σφιγμένα λίγες στιγμές, νοιώθοντας να

μεταγγίζεται μέσα τους και να περνά τα κορμιά τους μιá κοινή έσωτερική φλόγα.

“Όταν έδωσαν τα χέρια για χορό, ή Ελένη δέ στηρίχθηκε απλά στον ώμο του· έγειρε στην άγκαλιά του. Και δεν τον έβλεπε και δεν του μιλούσε μοναχά· τον ρουφούσε δλόκληρο μέσα στα μάτια της και τραβούσε ως τα τριόβαθα της ψυχής της τη μυρωδιά της πνοής του. Κι' εκείνος μεθούσε κι' όλο μεθούσε. Κι' όταν για μιá στιγμή βρεθήκαν μονάχοι τους στο διάδρομο, ή Ελένη του έσφιξε το χέρι.

— Πέτρο! Μ' αγαπάς;

“Εκείνος, χωρίς να μπορη να της πη ούτε μιá λέξη, έφερε τρέμοντας το χέρι της στα χείλη του. Κι' έτσι σφιχτοκρατημένοι, καθώς ήταν, προχώρησαν, σύρθηκαν προς το βάθος του διαδρόμου και μπήκαν στο δωμάτιο της ύπνεσείας....

“Ό, ύπνεογες αλησιόμητες στιγμές! Πώς ήταν δυνατό να τις βγάλη από την ψυχή της, από το μυαλό της, από το κορμί της, ή Ελένη;

Καί νοιώθοντας και τώρα ακόμα κάποια γλυκά ανατριχιάσματα να διατρέχουν το είναι της δλόκληρο, σ' αν μακρονός αντίλαλος των στιγμών εκείνων, έσπρωξε μακρυνά το ιερόσυλο γραμμά του Αντρέα και το άφηκε να πέση χάμω.

“Όχι, δεν ήθελε ν' απατήση τον Πέτρο! Τον Πέτρο τον αγαπούσε. τον ποθούσε, τον λατάρουσε πάντα, όπως τότε....

* *

Κι' όμως—τί κοίμα!—πόσο λίγες ήταν παρόμοιες στιγμές στη ζωή τους, πόσο σπάνιο για τον Πέτρο ένα τέτοιο ήδονικό μεθύσι!

Δεν ήταν μιá απλή άτολμία, μα μιá γενικότερη εκδήλωση του χαραχτήρα του. “Ηταν ο άνθρωπος της ψυχής κι' όχι των αισθήσεων· ο άνθρωπος της καρδιάς κι' όχι της σάρκας.

Με μυαλό ίσοροοπημένο και νεύρι ήρεμα, με τη γαλήνη στα στήθια και την έγχεράτεια στο κορμί, ήερε ν' αγαπά και ν' απολαβαίνη με το δικό του τρόπο.

Κι' ενώ ή Ελένη, δλόφλογη από έρωτα, ένοιωθε το κορμί της να λιώνη και να λατάρα από τον πόθο της μεγάλης ήδονής, έφερε εκείνος μέσα στην άγκαλιά της και κολώντας τα χείλια του στα δικιά της, έμμενε εκεί για πολλή ώρα, βυθισμένος σ' έρωτικήν έκσταση.

Κάποτε—είν' αλήθεια—τόσο ζωηρά επαναστατούσαν μέσα του τα παρραγωγισμένα δικαιώματα της σάρκας, που ο Πέτρος—σκέλαβος σαπεινός των αφηνιδίων όρμών του—πάθαινε ένα τρομερό έρωτικό ντέλιριο. Μα πόσο σπάνιες ήταν οι στιγμές αυτές και πόσο λίγο διαρκούσαν!

Κι' ύστερα ο ίδιος ήρεμος, άγνός, καθαρά ψυχικός έρωτάς του, με τις άβροές, λεπτές του εκδηλώσεις και τις αποχωνωμένες, άροσστες έξωτερικεύσεις του....

“Α, όχι, δεν είν' έτσι που έννοούσε την αγάπη ή Ελένη. Τί λοιπόν; Νά μη μπορη να τον φλογίξη μ' ένα της βλέμμα, μ' ένα χειροσφίξιμο, μ' ένα της χαμόγελο; Νά μη μπορη να τον κίνη για λατάρα από πόθους μ' ένα της χάδι, μ' ένα της φίλι, μ' ένα της άγκαλιόσμα;

“Οχι, δὲν ἤξερε ν’ ἀγαπᾷ ὁ Πέτρος. Τὴν ἀγαποῦσε—τὸ ἐνοιῶθε, τὸ ἔβλεπε αὐτὸ ἢ Ἐλένη—μὰ δὲν ἦταν αὐτὴ ἡ ἀγάπη ποὺ ἤθελε ἐκεῖνη. Καὶ νοιώθοντας μὲ φρίκη τὴν πραγματικότητα τῆς σκέψης της, ἀνασηκώθηκε στὸ κρεβάτι, ἐνῶ δνὸ φλογερὰ διαμάντια ἔλιμπαν μέσα στὰ μεγάλα καστανὰ μάτια της.

Καὶ νὰ μπροστά της, ριγμένο κατάχαμα, τὸ γράμμα τοῦ Ἀντρέα.

Τί ἀντίθεση! Τί τρομερὴ διαφορά στοὺς χαρακτήρες τους, στὸν ἔρωτά τους, στὶς αἰσθήσεις τους!

Μὲ πνεῦμα ἀνίσυχο καὶ καρδιὰ εὐαίσθητη, μὲ τὸ κορμὶ ὅλο φλόγα καὶ ὁρμή, ἐνοιῶθε μέσα στὴ σάρκα του διαχυμένη τὴν ψυχὴ του κι’ ἔβλεπε τὴν ψυχὴ του μέσα στὰ μάτια του μὲ τὴ λάμψη τοῦ πόθου.

Δὲν ἦταν γιὰ κείνον ἄλλη ἢ ψυχὴ κι’ ἄλλο τὸ σῶμα. Τί ἄλλο παρὰ ψυχὴ εἶν’ ἐκεῖνο, ποὺ σκορπισμένο σ’ ὅλο τὸ κορμὶ, τοῦ δίνει τὸν ἰδιαίτερο τόνο, τὸ ξεχωριστὸ χαρακτηριστικὸ, τὸ χρῶμα, τὴ χάρη, τὴν πνοή, τὸν παλμὸ τῆς ζωῆς;

Κι’ ὅταν ἕνας ἀγαπᾷ τὸ κορμὶ, τί ἄλλο ἀγαπᾷ παρ’ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἐσωτερικότητά του, αὐτὴν τὴν ἴδια τὴν ψυχὴ, ποὺ εἶναι συνυφασμένη καὶ συνταυτισμένη μέσα του;

“Οχι, δὲν ὑπάρχει ψυχὴ χωριστή! Νάτην ὁλόκληρη μέσα στὰ φριχινὰ μάτια, νὰ σοῦ ζωγραφίσει πιστὰ τὴν εἰκόνα της. Νάτην νὰ σοῦ στέλνει τὴ μεθυστικὴ της μυρωδιά μέσα στὴν πνοὴ ποὺ ξεφεύγει ἀπὸ τὰ χεῖλια. Νάτην νὰ σπαρταρᾷ ἡδονικὰ μέσα στὰ φουσκωμένα στήθια, στὰ γυνὰ μπράτσα, στὸ κομψὸ πόδι. Νάτην νὰ χύνεται γλυκά, νὰ σέρνεται, νὰ τυλίγεται γύρω σ’ ὅλο τὸ κορμὶ, νὰ λαξεύη τὶς ὥραιες γραμμὲς του, ν’ ἀγκαλιάζει τὰ μέλη του ἕνα—ἕνα.

Νάτην τὴν ψυχὴ. Πῶς μπορεῖ κανεὶς νὰ τὴν ξεχωρίσει ἀπὸ τὸ κορμὶ;

“Οχι, δὲν ὑπάρχει ἄλλη ἀγάπη ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ κορμοῦ, ποὺ εἶναι μαζί καὶ τῆς ψυχῆς ἢ ἀγάπης. Κάθε ἄλλη ἀγάπη εἶναι ψεύτικη, ἀφύσικη, παθολογική....

Καὶ νοιώθοντας τὸ αὐτὸ βαθειὰ ἢ Ἐλένη, ἔσκυψε καὶ ξαναπῆρε τὸ γράμμα τοῦ Ἀντρέα....

* *

Πῶς τὴν τάραξαν τὰ θεομά, τὰ φλογερὰ του λόγια! Πῶς τὴν συγκινοῦσε τὸ πάθος του! Πῶς τὴν κλόνηζε τὸ θάρρος του, ἢ ὁρμή του!

Ἐνα δειλιῶ, ποὺ ἔδινε τσάι στὸ σπῆτι της σὲ μερικὸς φίλους κι’ ἦταν μαζί κι’ ὁ Ἀντρέας, ἔτυχε γιὰ μιὰ στιγμή νὰ βρεθοῦν μονάχοι στὸ σαλόνι. Ἀμέσως, χωρὶς νὰ εἶχε προηγηθῆ τίποτε ποὺ νὰ τοῦ εἶχε δώσει κανένα δικαίωμα, χωρὶς καμμὴν ἐπιφύλαξη ἢ περιστροφὴ, ἦρθε κοντά της καὶ δείχνοντας τὸ τριαντάφυλλο ποὺ εἶχε στὸ στήθος της, τῆς εἶπε:

—Πόσο θὰ ἤμουν ἐντυχὴς ἂν μποροῦσα ν’ ἀποχτήσω τὸ τριαντάφυλλο αὐτό!

Καὶ πρὶν προφτάσῃ ἢ Ἐλένη νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ, τὴ μισοαγκάλιασε ἐκείνος μὲ τὸ ἕνα του χεῖρ, ἐνῶ μὲ τὸ ἄλλο ξεκάρφωνε ἀπὸ τὸ στήθος της τὸ τριαντάφυλλο.

— Μὰ κύριε, αὐτὸ εἶναι ἀγένεια!

— Κυρία μου, ἢ μεγαλεύτερη εὐγένεια εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ μπροστὰ στὴν ἀγάπη δὲν ὑπάρχουν τύποι καὶ περιορισμοί.

Κι’ ἔφερε μὲ τόσο πάθος στὰ χεῖλη του τὸ τριαντάφυλλο κι’ εἶχε τόση φροσιὰ μέσα στὰ μάτια του, ποὺ ἢ Ἐλένη ἀναγκάστηκε νὰ χαμηλώσῃ τὰ δικά της....

Ἀπὸ τότε ἦταν πάντα ὁ ἴδιος. Κι’ ὅπως πάντα ἢ Ἐλένη, τὸν φοβόταν κάθε φορὰ μὰ καὶ τὸν ἤθελε, τὸν ἀπόφευγε μὰ καὶ τὸν ποθοῦσε κατὰ βάθος.

Τώρα τῆς ἔδινε ραντεβῶ μὲ τὸ σημερινὸ του γράμμα. Δὲν τὴν παρακαλοῦσε τὴν περιμένε.

«Θὰ σὰς περιμένω ἀπὸ τῆς ἐνῆς ὡς τὶς ἐνῆμιση», τῆς ἔγραψε. Καὶ σὰν κεντρισιμένη βαθύτατα ἀπὸ τὸ ξαναδιάβασμα τῆς φράσης αὐτῆς, ἢ Ἐλένη, πετάχτηκε ἀπὸ τὸ κρεβάτι καὶ κῆτταξε τὴν ὥρα. Ἐπλησίαζε ἐνῆς.

Ἐξαφνα εἶδε τὸν ἑαυτὸ της στὸν μεγάλο καθρέφτη τοῦ ντουλαπιοῦ.

Τυλιγμένη μέσα σὲ μιὰ μακρὰ Γαπωνέζικη ρόμπα, μὲ τὰ μαλλιά της δεμένα ψηλά—ὅπως συνείθιζε στὸ σπῆτι—μὲ γυμνὰ τὰ χέρια, μὲ τὸ κορμὶ διαγραμμμένο πιστὰ κάτω ἀπὸ τὸ σφιχτὸ τυλίγμα τῆς ρόμπας, μὲ τὸ προσωπίκι της ἀκτινοβολώντας μιὰ λευκορόδινη ὁμορφιά, ἦταν ἀληθινὰ ὡραία.

Στάθηκε μπροστὰ στὸν καθρέφτη κυττάζοντας τὴν εἰκόνα της. Καὶ γυρίζοντας δεξιὰ κι’ ἀριστερὰ, ἔβλεπε τὸ κορμὶ της ἀπ’ ὅλες τὶς μεριές, ἐνῶ ἕνα ὑποσυνείδητο χαμόγελο ἀνταρέσκειας κι’ ἰκανοποίησης ἀνθίξε στὸ πρόσωπό της.

Ἐάφνου τὸ χαμόγελο σβύστηκε μὲ μιὰς κι’ ἕνας σπασμὸς πόνου, ὁρῆς καὶ πείσματος σκέπασε τὴ μορφή της.

Τί λοιπόν; Δὲν ἦταν ἄξιο τὸ κορμὶ αὐτὸ νὰ τὸν ἐλκύη; Δὲν εἶχε λοιπὸν τόσες χάρες ποὺ νὰ τοῦ γεννᾷ τὸν πόθο τῆς ἀπόλαυσής του; Δὲν ἦταν λοιπὸν ὡραῖο;

Καὶ σὰ νᾶθελε νὰ δοκιμάσῃ, σὰ νᾶθελε νὰ διαψεύσῃ, νὰ προκαλέσῃ, νὰ γοητεύσῃ τὸν ἀπαθῆ της ἄντρα, ἀνοίξε διάπλατα τὰ χέρια της κι’ ἀφῆκε τὴ ρόμπα νὰ πέσῃ. Κι’ ὕστερα, πεισιμόνοντας ὀλοένα πιὸ πολὺ, ἄρχισε σπασμωδικὰ καὶ νευρικὰ νὰ βγάξῃ καὶ νὰ πετᾷ τριγύρω καὶ μακρὰ τὰ ρούχα της, ὅσπου πρόβαλε ὀλόγυμη ἀπὸ τὸν καθρέφτη.

Χαμογελοῦσε ἢ ἕνα πεισματάρικο, θριαμβευτικὸ χαμόγελο. Καὶ καμαρώνοντας τὸ θριάμβό της, πλησίασε σιγὰ—σιγὰ τὸν καθρέφτη κι’ ἀγγίζοντας τὸ κορμὶ της πάνω στὸ κορὸ γυαλί του, τρίφτηκε ἀπάνω του ἀπιλά, ἡδονικά....

Μιὰ δυνατὴ, βίθια ἀνατριχίλα πέρασε τὸ κορμὶ της. Ἀποτραβήχτηκε ἀπότομα καὶ ντύθηκε βιαστικά.... Ἐρριξε μιὰ ματιὰ στὸ ρολόι καὶ βγῆκε ἔξω.

ΑΒΓΑΡΙΕΣ

Τὴ διωγμένη ἀπὸ τὴν Κυζικηνὴ χερσόνησο πατρίδα μου, τὴν Ἀρτάκη, τὴν ἀποκατάστησιν ὅπως ὅπως ἀπ' ἴνου σὴν Εὐβοίᾳ, σὸ **Γριπονήσι** <Ἐγγιπο (1) (δλδ. Εὐγυπος)+νησί, πὸν μερικοὶ τὸ γράφουνε **Γριπονήσι** παρετυμολογώντας το πρὸς τὸ **γύπος** πὸν κ' ἔτσι εἶναι λάθος μὲ **υ** γραμμένο, γιὰ τὸ **γρίπος** γράφεται μὲ **ι** καὶ μόνο ὁ **Γρουπάρης** (ὁ προσβεβητής πρῶτα καὶ κατοπὶ ὁ ποιητής) γράφηκε μὲ **υ** κατὰ λάθος συνηθισμένο σὲ πολλὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα, γιὰ τὸ οἱ πρῶτοι πὸν τὰ γράψανε δὲν ζαίρανε τὴ σωστὴ γραφὴ τους κ' ἔτσι πὰ μείνανε (δὲν εἶναι, φαίνεται πολὺ πραχτικὸ ν' ἀλλάξει κανεὶς τὴν ὀρθογραφία στ' ὄνομά του)· πρὸβλ. **Φιλήντας** ἀντὶ **Φιλίντας** <(flinte) **Βατάλας** ἀντὶ **Παντάλας**, **Δηλιγιάννης** ἀντὶ **Ντελιγιάννης** καὶ πὸν νὰ σοὺ τὰ λέω;

Ἀπάνω λοιπὸν σὴν Ἐβοίᾳ, σὴν τοποθεσίᾳ **Βατώντας**, χτίστηκε ἡ **Νέα Ἀρτάκη**, ἃς ποῦμε.—**Βατώντας** εἶναι τὸ **βατόνας** (<βατών)=τόπος γεμάτος: **βάτους** (συγκρ. ἐκεῖ γῦρο: **Πισσώνας** κτλ.)

Τὸ **Βατόνας** λοιπὸν τὸ εἶπανε **Βατώντας**, τοῦ βάλανε δλδ. ἓνα **τ**, πὸν ἀρχικὰ δὲν τὸ εἶχε, ἀπὸ ἄλλα πὸν τὸ εἶχανε: **παρόντας**, **ἀπόντας** κτλ. πρὸβλ. **χαρμαντάς** (<χαρμάνι) κατὰ τὰ: **δοντάς**, **διαμαντάς** καὶ τ' ἀρχαῖα **λέοντος**, **δράκοντος** κτλ. κατὰ τὰ **λέγοντος**, **γράφοντος** κτλ. ἀντὶς τὰ σωστά: ***λέονος**, ***δράκονος** κτλ. (συγκρ. **λείαινα**, **δράκαινα** κτλ. κ' ὄχι: ***λέουσα**, ***δράκουσα** κτλ. σὰν τὰ: **λέγουσα**, **γράφουσα** κτλ.). Στὴν Ἐβοίᾳ λοιπὸν, πὸν ἔχω αἰτία νὰ πηγαινω, ἀκούω καὶ λέξεις τοῦ λαοῦ παράξενες καὶ προσπαθῶ νὰ βρῶ τὴν ἀρχὴ τους.

Ἀβγαριῆς λένε σὴν Ἐβοίᾳ τὰ **σοῦρβα** πὸν λέμε κοινὰ (λατινικά: sorba), δλδ. ὄχι τὸ δέντρο, ἀλλὰ τοὺς κηπούς. Ὡστόσο τὸ **ἀβγαριῆς** ἀρχικὰ βέβαια εἶτανε ὄνομα δέντρου πὸν παράγει **ἄβγαρα**, γιὰ τὸ εἶναι λένε καὶ τὰ δέντρα τὰ ἴδια. Ὅπως λοιπὸν: **πιπεριῆς** ἀπὸ τὰ φυτό τους εἶπανε καὶ τὰ **πιπέρια** τὰ ἴδια κατὰ ἐπέκταση, ἔτσι καὶ: **ἀβγαριῆς** ἀπὸ τὰ δέντρα τους εἶπανε καὶ τὰ **ἄβγαρα** τὰ ἴδια κατὰ ἐπέκταση, ἴσα μὲ δῶ πάει καλὰ: μὰ ἀπὸ πὸν ἐτυμολογοῦνται τὰ **ἄβγαρα** (ἢ **αῦγαρα**);

Ἀρχ. ἑλληνικὰ τὰ σοῦρβα λεγότανε: Ὅσα, ὅπως λοιπὸν τὰ **φᾶ** νεοελληνικὰ τὰ εἶπανε: τὰ **ὠγᾶ** (πρὸβλ. **πωγάζω**: **Σαμψούντα**) > **τάουγᾶ** > **ταυγᾶ**, δλδ. τ' **ἀβγά**, ἔτσι καὶ τὰ **ὄα** > τὰ **ὄγα** > **τάουγα** > **ταῦγα** δλδ. τ' **ἄβγα** (2). Πὸς ὅμως τ' **ἄβγα** ἔγιναν **αῦγαρα** δλδ. **ἄβγαρα**; ἀπὸ ἔρχομαι νὰ ξηγήσω. Τὸ—**ρα** τὸ πήρανε ἀπ' τὸ **κούμαρα**, γιὰ τὸ καὶ τὰ δυὸ εἶναι συγκαιρινοὶ (χειμωνιάτικοι) καρποὶ κ' ἀκόμα ἔχουνε ὁμοιοσχημᾶ. (Ἔτσι τοὺς ἴδιους ἀφτοὺς καρποὺς τὰ **σοῦρβα**, οἱ Ἀρτακινοὶ τὰ λέμε **σοῦρβουλα** καὶ κατ' ἀφομοίωση τοῦ χειλικοῦ **β** πρὸς τὸ ἀκόλουθο δοντικὸ **λ**: **σοῦρδουλα** οἱ νεότεροι, ὄχι μόνο γιὰ τὸ καὶ τὰ δυὸ εἶναι χειμερινοὶ καρποί, μὰ γιὰ τὸ καὶ τὰ δυὸ μαζέβουνται ἀπ' τὰ δέντρα τους ἀγένητα καὶ ὠριμάζουνε μέσα

(1) Ἀνομοίωση μὲ δύο χειλικὰ: **β+π** σὲ λαρυγγικὸ+χειλικὸ: **γ+π** Ἐβριπο Ἐβριπο.

(2) Ἡ ὀρθογραφία του δὲ μᾶς πειράζει, ἀφοῦ ἡ προφορὰ εἶναι ἡ ἴδια.

στὸ κελάρη). Καὶ καθὼς ἐκεῖ πὸν τὰ **πιπέρια** τὰ λένε **πιπεριῆς**, **πιπέρια** δὲν τὰ λένε καθόλου, ἔτσι καὶ τ' **ἄβγαρα** σὴν Ἐβοίᾳ, πὸν τὰ λένε **ἀβγαριῆς**, **ἄβγαρα** δὲν τὰ λένε καθόλου.

Ἡ γνώμη πὸς ἐπειδὴ, λέει, τὰ σοῦρβα εἶναι ὠσειδῆ, μοιάζουνε δλδ. μὲ **ἀβγά**, εἶπανε τὰ δέντρα τους **ἀβγαριῆς** κατὰ τὰ: **καριῆς** **λυγαριῆς** κτλ. δὲ μοῦ φαίνεται σοβαρὴ ὑπόθεσις κ' ἄλλοι καρποὶ ὠσειδεῖς καὶ μάλιστα πότερο ἀπ' τὰ **σοῦρβα**: λ.χ. τὰ **κορόμηλα**, τὰ **βερίκοκα**, τ' **ἀνοιξιὰτικα** **μέσπουλα** κτλ. κτλ. ὥστόσο τὸ δέντρο τους δὲν τὰ εἶπανε **ἀβγαριῆς**.

Τὴ γνώμη ἀφτὴ τὴν εἶδα στὸ **Λεξικὸ τῆς Ἀκαδημίας**, ἃς ποῦμε, (σελ. 15α), πὸν κυκλοφόρησε τὸ **α'** του φυλλάδιο σὲ πολλὰ ἀντίτυπα ἕνεκα τοὺς ξένους πὸν ἦρθανε τότε σὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ τ' ἄλλα ὅμως φυλλάδια δὲν εἶδα πὰ κανένα, ἴσως γιὰ ἄλλοι τέτοιοι ξένοι δὲ μᾶς ἦρθαν πὰ ἀπὸ τότε.

M. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΤΑ ΓΟΥΡΟΥΝΑΚΙΑ

*Μέσα στῆς πόλης τὰ κομπὰ σοκάκια
τὰ γουρουνάκια φέρανε κοπάδι,
τὰ βυζανιάρικα, ἄσπρα γουρουνάκια
μὲ τίς σγορρὲς οὐρῆς.*

*Καὶ πάνω στίς ἀλλῆες τίς σιμερῆς,
Ξαπλώθησαν εὐθὺς φαροειῆς—πλατειῆς
οἱ γουρομάννες.*

*Καὶ νόμισαν πὸς βροσκοῦνται στίς στάνες,
καὶ πήραν τὸ βυζὶ τὰ γουρουνάκια.*

*Οἱ κύριοι, κ' οἱ κομπῆς—κομπῆς κυρίες,
μαζεύτηκαν—ἄ, τέτοιες εὐκαιριῆς
δὲν εἶναι νὰ χαθοῦν!*

*Καὶ βάζουν τὰ γυαλιά τους καὶ κνιτάζουν,
καὶ ψηλαφοῦν, καὶ λένε καὶ ζυγιάζουν
—μονάχα νὰ πετύχουν σὰν ψηφοῦν!*

*Κατάκοπες δὲ σιοῦνται οἱ γουρομάννες,
κ' ὅσο ἓνα γουρουνάκι
κρεμῆται στὸ βυζὶ τους πεινασμένο,
νομίζουνε πὸς βροσκοῦνται στίς στάνες,
μαζουὰ στὸ χωριουδάκι...*

ΓΙΩΑΝΝΑ Γ. ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ

ΜΙΑ ΕΡΕΥΝΑ

ΡΩΤΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΟΥΣ ΜΑΣ...

1ον) Οί διάφορες μεταπολεμικές κοινωνιολογικές θεωρίες ώφελησαν ή έβλαψαν με την επίδρασή τους την Λογοτεχνία μας;

2ον) Νομίζετε πώς ύπάρχει σήμερα στην Έλλάδα κριτική, ίκανή να δώσει την πραγματική αξία και θέση σ' ένα έργο Έλληνικό που προτοφανερόνεται;

3ον) Η σημερινή ποίηση που τείνει ολοφάνερα ν' άφομοιωθῆ με τόν πεζό λόγο σέ τί προβλέπετε πώς κινδυνεύει νά εξελιχθῆ μελλοντικά;

(Τό «Ξεκίνημα» άνοιγοντας μιάν καθαρά φιλολογικοκοινωνιολογικήν έρευνα ανάμεσα στους διανοούμενους μας, με τρία έρωτήματα που κλείνουν τό καθένα τό καταστάλαγμα μιās άπορίας που άπασχολεί όλους μας σήμερα, επιδιώκει με την συγκέντρωση τών άπαντήσεων που θά πάρη, νά βγάλη συμπεράσματα, ίκανά νά σταθούν ως αξιώματα στην σύγχρονη φιλολογία μας και άρύσματα γιά τούς νέους μας που ζητούν νά τούς δείχθουν μερικές εύρωστες άρχές, γιά νά τις έγκλωποθούν και ως άτομικές άρχές τους.

Πρώτοι άπαντούν: από τής παλαιότερους μας, ο έλεγκτός λογοτέχνης και στοχαστικός διανοούμενος κ. Λέων Κουκούλας κι' από τούς νέους μας ο διαλεχτός έσαγιόστ και κριτικός κ. Α. Πηνιατογλου.

Θ' άπαντήσουν κατά σειρά στά έπόμενα φύλλα οί κ. κ. Μ. Πετρούδης Τ. Άγρας Α. Καραντώνης, Κ. Δημαράς, Άγγ. Δόξας, Μιχ. Χαννούσης, Χρ. Λεβάντας κ. ά.)

ΑΠΑΝΤΟΥΝ:

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

— Οί διάφορες μεταπολεμικές κοινωνιολογικές θεωρίες μόνο τά μέτρια ταλέντα έτηρέσαν επίσημα. Οί άληθινοί τεχνίτες ξέρουν πάντα, όποια κι' άν η κοσμοθεωρία τους, νά δίνουν στα έργα τους τό βαθύτερο νόημα τής ζωής και τόν άναλλοίωτον άνθρώπο, που θά ναι τό αιώνιο και μοναδικό θέμα κάθε άληθινού λογοτεχνικού έργου.

— Τέτοια κριτική δέν ύπάρχει ούτε στην Έλλάδα, ούτε πουθενά άλλου. Η κριτική είναι κατά ένα μεγάλο ποσοστό ύπόθεση ύποκειμενική. Κι' η άντικειμενικότερη κριτική προσπάθεια δέν είναι ποτέ άτηγλαμένη από την επίδραση τών προσωπικών προτιμήσεων έξείνου που κρίνει. Γι' αυτό τό λόγο, οί κριτικοί μιās έποχής δέ συμφωνήσανε ποτέ πάνω σ' ένα ζήτημα αισθητικό ή σ' ένα έργο τέχνης. Η κριτική είναι περισσότερο τό δεύτερο, έχει όλες τις άδυναμίες τής άδιαλλαγίας και τής έμμονής σ' ένα ώριομένο αισθητικό δόγμα.

— Οί καινούργιες τάσεις δέν έχω τή γνώμη πώς πρόκειται νά καθιερώσουν ένα καινούργιο είδος ποιήσεως. Η λυρική ποίηση είναι μιá από την έποχή του Άρχιλογου ως σήμερα. Ο πεζός λόγος, που πάτησε από μιάν άποψη τις περιοχές του παλιού ποιητικού έπους, δέν πρόκειται νά κινή καμμιάν άλλη κατάσταση. Όταν άναλογισθῆ κανείς γιατί οί άρχαίοι έλεγαν τή λυρική ποίηση μελική, τότε θά καταλάβη και γιατί δέν μπορεί ποτέ νά ταυτισθῆ με τόν πεζό λόγο.

Α. ΠΗΝΙΑΤΟΓΛΟΥ

— Οί κοινωνιολογικές θεωρίες δέν μπορούν νά έχον σοβαρή επίδραση στή λογοτεχνία. Βέβαια τά γράμματα ακολουθούν τά ρεύματα τής έποχής. Μόνο που τά έργα που μένουν, μένουν χάρη στον πανανθρώπινό τους χαρακτήρα. Οί φανατικοί ύστερισμοί δέν μπορούν νά οικοδομήσουν τίποτα τό σοβαρό. Ειδικά στον τόπο μας αυτό που ονομάζει τό «Ξεκίνημα» «μεταπολεμικές κοινωνιολογικές θεωρίες», δηλαδή ο ψευδοκριτισμός, τό μόνο που καθ' όρθωσε είναι, νά κατέστρεψῆ ώρισμένα άληθινά ταλέντα: τό Άνθιά, τόν Κανελλῆ. Όλοι οί άλλοι τής κλίμας, άρχίζοντας από τόν δάσκαλο

Βάναλη, ούτε και πρέπει νά λογαριαστούν ως έργάτες τής λογοτεχνίας μας. Άδιάφορο άν νεαροί άγράμματοι κουφιοκεφαλάκηδες χάσκουν μπροστά στο «έργο» τους.

— Κριτική στην Έλλάδα δέν ύπάρχει. Τό ζήτημα έχει κατά τή γνώμη μου λυθῆ ύστερα από τή διαφωτιστική έρευνα τών «Μακεδόν. Ημερών». Άλλο ζήτημα άν οί αυτοκαλούμενοι «κριτικοί» προσπαθούν τώρα τελευταία νά κάνουν ντόρο γύρω στο όνοματάκι τους: ως γνωστόν όταν στην άγορά ύπάρχει βρώμιο ψάρι, φέρονται τή μπάντα.....

Η άμυρφοσιά που μας δέρνει βρίσκεται στη βάση του κακού. Άν άφίσοιμε τά πασαλείματα και τις εκλαϊκευτικές φυλλάδες και άποφασίσουμε σ' άληθινά νά μορφωθούμε, τότε μόνο μπορούμε νά ελπίσουμε ότι θά ύπάρξῃ Έλληνική κριτική. Και γι' αυτό πρέπει νά στραφοῦμε στην παράταξη τών Νέων....

— Ποίηση και πεζός λόγος δέν διαφέρουν: Είναι ένα και τό αυτό πράγμα, σέ καλοῦπια διαφορετικά. Η τάση που παρατηρείται στην άφομοίωση τών δύο αυτών καλοῦπιών μόνο εύεργετική μπορεί νά είναι. Πρέπει νά λείψουν επί τέλους τά γλυκανάλατα αυτά γνωρίσματα τής «ούτω καλουμένης» ποιήσεως, που κόλλησε τό τέλειο όνομα «ποιητής» σέ διαφόρους άνθρωπάκηδες που ξέρουν νά γράφουν άρμονικά έντεκασύλλαβα και νά περιγράφουν «φεγγαρόλουστα βράδνια» είδος Πορφύρα.....

Ποίηση είναι κάτι γενικώτερο. Σήμερα ποιητές είνε μόνο οί μεγάλοι πεζογράφοι: Τζέιμς Τζόις, Πόρενς, Ζίντ.... Κι' αυτός άκόμα ο τεράστιος «πεζογράφος» Καβάφης.

ΝΕΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ

*Πρός τί νά δείξω τόν καῦμό μου
κανείς δέν θά με καταλάβῃ
ἀπ' τ'άχραντο τό μυστικό μου
και πούως μπορεί νά μεταλάβῃ;*

*Είναι δικό σέ μένα μόνο!
στά στήθεια διπλοκλειδωμένο
καλοθρεμένο από τόν πόνο
κι' από τό δάκρυ ποτισμένο*

*Ποτέ στά χεῖλή δέν θά φθάση
τό φῶς δέν θά ἴδῃ τή θωριά του
μέ μένανε θά τό σκεπάση
ἢ κρύα πλάκα του θανάτου.*

Γύθειο

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΔΙΑΚΑΚΟΥ

Ο ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

Πολλές φορές του τ'όλεγε η γυναίκα του.

— Γέρασες πιά καίμενε φτάνει. Η δουλειά αυτή δεν είναι πιά για σένα. Τα παιδιά μας τώρα—ζωή νάχουν—μπορούν και γυρίζουν το σπίτι. Δόξα νά'χει ο Θεός, τ'α καλά του τ'ο γεμίζουν.

Και πάνω στο μοτίβο αυτό η κυρά—Μάρω, έτσι λέγαν τη γυναίκα του κύρ—Θόδωρου του ταχυδρόμου, φλυαρούσε ώρες ολόκληρες, προσπαθώντας να τον πείσει να αφήσει πιά τη δουλειά του. Κάποτε τον απόπειρε κι' άλλας. Μά εκείνος έμεινε αμετάπειστος. Κι' όταν οι γυιοί του πρόσθεταν πως «ή μητέρα έχει δίκιο», εκείνος σηκώνονταν κι' έβγαυε απ' το σπίτι άργά—άργά, χωρίς ν' άπαντάη σε κανέναν.

Το επάγγελμά του τ' αγαπούσε. Είκοσι πέντε χρόνια τώρα, με την τσάντα της ύπηρεσίας κρεμασμένη στον ώμο του, γύριζε από χωριό σε χωριό μοιράζοντας τ'α γράμματα και τις επιταγές πουφταναν στην επαρχία απ' την πρωτεύουσα και πολλές φορές κι' από το έξωτεριό. Ούτε οι άγριοι χειμωνάδες τον φόβιζαν ούτε το καστερό καλοκαίρι. Πάντα στην ώρα του τακτικός, ξεκινούσε για τη δουλειά του, σφυρίζοντας έναν ευθύμο σκοπό που θυμιόταν απ' τ'α νεύατα του.

Τέτοιος ήταν ο κύρ—Θόδωρος: τίμιος, αγαθός, καλός, ακούραστος. Πρό πάντων ακούραστος.

.

Μιά μέρα χειμωνιάτικη, ο κύρ—Θόδωρος, παρά το συνήθειό του είχε άργήσει πολύ να φανή στο χωριό. Εκείνοι που περιμέναν γράμμα παρενεύτηκαν. Οι δικοί του άνησούχσαν. Ο Βορής φυσούσε έξω μανιασμένος. Τ'α ξεροχάλα τσακίζονταν στο πέρασμά του και το χιόνι είχε άρχισει να πέφτει πυκνό. Κι' ο γέρο—ταχυδρόμος άκόμα δεν φαίνονταν..

Είχε άρχισει πιά να σουρουπώνη όταν οι γυιοί του με σφιγμένη απ' τον φόβο και την άνησوخία στην καρδιά τους, έπέστρεφαν από το γειτονικό χωριό άμύλητοι, ύστερα απ' τη μάταιη αναζήτηση του πατέρα τους. Άπό μακριά άκούγονταν τ'ο ουρλιάσματα των λύκων, που σήγαν με τις φωνές των μισροκόκυλων σε μιά ταραξένη συμφωνία. Στάθηκαν μιά στιγμή ν' άνασάνουν κυτίζοντας γύρω τους άνησυχια. Σφαιρικά τ'ο βλέμμα του μικρού γιουού καρφόθηκε σ' ένα μαύρο σημάδι, που φαίνονταν πως άργοσάλευε στην άκρη του δρόμου. Έπιασε τ'ο μπράτσο του μεγάλου και σφίχτηκε πάνω σ' αυτόν. Εκείνος γύρισε και κίτταξε άφωνος στο μέρος που τ'ο ύδειγνε.

Με γογγύα βήματα άρχισαν να τρεχωζουν. Το μαύρο σημάδι τώρα άρχισε να διακρίνεται πιά καθαρά.

Έμοιάζε σαν άνθρωπος πεσμένος στο χιόνι, που προσπαθούσε να κινηθί μ'α και που δεν τ'ο κατόρθωνε.

— Ο πατέρας, ξεφώνησε σε μιά στιγμή ο μικρότερος κι' έτρεξε στην άκρη του δρόμου. Και πραγματικά ο γέρο—ταχυδρόμος, ύστερα από μιά επίμονη και υπερέντονη προσπάθεια κατόρθωνε να στηριχτή στα γόνατά του. Οι γυιοί του τον άνεσίκωσαν, κρατώντας τον γερά απ' τις μασάλες, κι' άρχισαν να τον ρωτούν. Μά εκείνος ριχνοντάς τους ένα βλέμμα υπέρτατης ίκανοποίησης, τούς ψιθύρισε άργά—σουλλαβιστά.

— Μέσα στην τσάντα μου θ'α βρήσε μιά επιταγή πουναι για τη χήρα τη Γιώργαινα. Νά... εκεί....

Και τ'α βλέφαρα του άργοζλεινοντας σκέπαζαν πιά τ'α θολά μάτια του...

ΑΝΔΡ. Α. ΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΗ ΔΙΣΤΑΖΗΣ...

....Και σταμάτησε μπρός στο μικρό έμποδιάκι που έτυχε στο μεγάλο δρόμο που άνελαβε να κάνης, νεαρό δειπότορο—τόν μεγάλο δρόμο της ζωής—και στέκεσαι με δισταγμό, μπρός στον τρομακτικό άνήφορο του βουνού που έχεις ν' άνεβης, γιατί φοβάσαι μ'ην και δεν μπορέσης να πιασθής καλά απ' τ'α βραχένια σκαλοπάτια του, και

πέσης και χαθής στην άπέραντη άβυσσο που ζάτκει από κάτω. Δειλιάς να έξακολουθήσης, μ'ην άγκιλωθούν και ματωθούν, τ'α πόδια σου, στα πελώρια άγκάθια, στα μυτερά κοτρώνια των πετρενίων του μονοπατιών' φοβάσαι και άμφιβάλλεις για τόν έαυτό σου, μ'ην λυθοψυχήςη ή άττερη καρδούλα σου, από τόν κάματο, μ'ην γονατίση από ήλλιγγο ή ψυχή σου, μ'ην και δεν βρεθίη καμιά σκιάδα έξαλόστασης, βρυσούλα να δροσίσης από τόν μεγάλο δρόμο τη στεγνωμένη γλωσσίσσα σου....

Μά για κίτταξε μακρότερα χλωμούλιχο παιδί!...κίτταξε στη μέση του δρόμου ένα μαύρο σημάδι... που δεν είναι άλλο, παρά ένα φιλόξενο δένδρο, που θ'α σε δεχθίη στην λαχταριστή σκιά του, μόλις φθάσης εκεί και τ'α πουλιά που φώλησαν στα φυλλώματά του, θ'α σ' ένθαρρύνουν, με την ξένοιαστη γλυκιά φωνίτσα τους, ενώ ή πονετική βρυσούλα που κυλά γάργαρο τ'α νερά της θ'α σου δώση να πιής να ζωογονηθής, και τότε θαρρετός και χαρούμενος θ'α έξακολουθήσης την πορεία (την πορεία τη δύσκολη της ζωής) για να φθάσης πάνω στην ύψηλότερη κορφή του βουνού, εκεί που είνε κτισμένο τ'ο παλάτι των πόθων σου...

ΔΕΣ—ΠΑΝ

Μ'ΑΛΛΟΦΡΟΣΥΝΗ...

Μ' άλλοφροσύνη σκέφτομαι τ'ο γέμμα του τελευταίου ήλιου, που θ'α μ' άφίξη και θ'α κατακυλήσω σαν χαλίκι στού σκοτεινού τ'ο τάφου μου τ'ο τέμμα.

Θά πάφω πιά ν' άποτελώ τ'ο ξεμα της πάνω γής κι' άργά θ' άρχίση, ώ φοίξη! τ' άπαισιο, μαυροκέφαλο σκουλικι γελώντας να μου ροκανάη τ'ο δέρμα.

Ώ! θάγα τώρα πρό πολλού στηρίζει στον κρόταφό μου τούτο τ'ο μπιστόλι και θάγα μιά μικρή τρυπούλα άνοίξει...

Μά παραλύουν οι άρμοί μου όλοι και νοιώθω μιά κρυερή άνατριχίλα σαν θυμηθώ τ'ο τάφου τη σαπίλα.

Θ. ΚΩΣΤΟΥΡΟΣ

ΧΑΡΕΣ

Φώτα πολλά, θαμπά φώτ' άναμμένα βαθείά [πέρα ως πέρα τ'ο φαρδύ δρόμο μπροστά μου απ' άκρη ως άκρη έφωτίζαν
ω! δίχως άλλο θ'α ήτανε νύχτα γιορτής.
[Στόν άγέρα γέλια τρελλά κι' ένωμένες φωνές τόν άχό [τους σκορπίζαν.

Σά σε μιά όνειρου παρατά σ' έχεινο τ' [άνεσπερο βράδυ όλόχαρες μπρός μου μορφές έπερνούσαν με [γέλια όλοένα
ω! πώς έλάμπαν τ'α όλόφωτα μάτια σ' [άνάριο σκοτάδι,
ω! και πώς έκλαιγε—θεέ μου!—ή ψυχή μου [πνιχτά, πονεμένα....

Γ. Θ. ΧΑΡΒΑΛΙΑΣ

ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΜΟΥ...

Την ψυχή μου όπου τόσο έχει πονέσει να την πάρω τώρα πίσω την καλή την τόσοσ άκαχη ψυχή μου...

Την ψυχή μου, που λιβανωτό είχα κάφει σ' όποια συντριβή τ'ο κόσμου ύποτάσσοντας, στην έννοια...Την ψυχή μου...

....Που γι' άγνάντεμα τ'ο Φοίβου για [Πολιτισμού Δωδώνη δεν εδρήξ' ένα καλύβι φτωχικό να ξεποστάση.
την καυμένη μου ψυχούλα...

Την ψυχή μου να την πάρω θέλω πίσω από κάποια ματωμένα τώρα χέρια, να την κάνω να γελάση...

Κι' έπειτ' άς ξαναγυρίσει στον ψηλό [προορισμό της στην Άγάπη κάποιων άλλων στη λατρεία όλου τ'ο κόσμου...

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΗΝΙΟΣ

ΤΡΑΓΟΥΛΑΚΙ

Σάν μέσα στού χειμώνα την άντάρα, σάν μέσα σε σπηλιά σκοτεινιασμένη, θαμπά, βαθείά στη θύμησή μου μένει της πλείρας όμορφιάς σου ή λαχτάρα.

Κι' όμως σαν σε καθρέφτη κρυσταλλένου φαντάζει ή πορνική ψυχή σου, ή πλάνα κι' άκούω σαν βαρούνηχη καμπίνα τ'ο γέλιο σου τ'ο λάγνο, τ' άτσάλινο.

ΠΑΝ. ΠΑΡΑΟΥΛΑΚΗΣ

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

(Η κριτική των συνεργατών μας αντιπροσωπεύει
και τη γνώμη του περιοδικού).

ΓΙΑΝΝΗ ΣΚΑΡΙΜΠΙΑ: «Τὸ Θεῖο Τραγί», (Διηγήματα).

Ὁ κ. Γ. Σκαρίμπας εἶναι ἕνας διηγηματογράφος μὲ προσωπικότητα. Στὸ πρῶτο βιβλίον τοῦ «Καῖμοι στὸ Γουπνήσι», τὸν γνωρίσαμε περισσότερο ἠθογράφο καὶ λιγώτερο στοχαστή. Στὸ «Θεῖο τραγί» τὸν ἀναγνωρίζουμε περισσότερο στοχαστὴ καὶ λιγώτερο ἠθογράφο. Ὡστόσο καὶ στὶς δύο ἐμφανίσεις του διατηρεῖ τὴν προσωπικότητά του καὶ μένει πιστὸς στὴν ἰδιότυπη τεχνολογία του—γιατί ἔχει μιὰν ὀλότελα δική του τέχνη ἐκφράσεως—καὶ ἀποφεύγει τὴν τακτική του «ἀπροόπτου» καὶ τοῦ «καταπληκτικοῦ» ὅπως καὶ τῆς «μυροσούρας», πού τελευταίον τώρα ἔγινε πολὺ τῆς μάδας στοὺς μοντέρνους κακοὺς διηγηματογράφους μας.

Ὁ κ. Σκαρίμπας διατηρεῖ καὶ ἔδω τὸν ἀκρατὸ ἀνθρωπισμὸ, τὴν ἀναπαντικὴ φιλοσοφία καὶ τὸν ἀπέριττο κοσμοθεϊσμὸ του, πού θέλει νὰ ἀναγνωρίξῃ σ' ὅλα τὰ πλάσματα τὴν θεϊκὴ παρουσία.

Κι' ὅλα τὰ διηγήματα τοῦ νέου τόμου, ὅμοια κι' ἀνόμοια μεταξύ τους στὶς λεπτομερειακὰς γραμμὰς τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς μορφῆς—ἐκτὸς ἀπὸ τὸ «Θεῖο τραγί»—προδίδουν τὸν ἴδιον ἀναλλοίωτον συγγραφέα καὶ χαρακτηρίζονται ἀπὸ λεπτὴ ἠθογραφία καὶ ψυχογραφία ἀνάμικτες καὶ μιὰ γλώσσα στιφὴ παρ' ὅλη τὴν ἰδιωματικὴ στρηνάδα τῆς.

Γι' αὐτὰ δὲν θ' ἀσχοληθοῦμε ὅμως γιατί δὲν προσθέτουν οὔτε ἀφαιροῦν ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ κ. Σκαρίμπας τίποτε, ὅπως συμβαίνει μὲ τὸ πρῶτο διήγημα τῆς συλλογῆς του, τὸ «Θεῖο τραγί».

Τὸ «Θεῖο τραγί» εἶναι ἕνα πραγματικὸ παράδοξο διήγημα. Εἶναι—ἀν θελήσῃ κανεὶς νὰ τοῦ δώσῃ ὑπόθεσιν πού δὲν ἔχει—ἡ ἱστορία ἐνὸς ἀλήτη πού παραπλανιέται ζητώντας ἕναν σωστὸ ἄνθρωπον, «πρωτόγονο» πού νὰ τὸν κἀνὴ σύντροφον πού σὴν ζωῇ. Ἐναν ἄνθρωπον τέλος πού νὰ ἔχη τὶς ἴδιες ἀμφιβολίες, καὶ περιέργειες, γὰρ ὅτι βλέπει κι' ἀκούει καὶ «ζῆ κατὰ συνθήκην».

Βέβαια τὸν ἄνθρωπον αὐτὸ δὲν τὸν βροῖσκει παρὰ μόνον στὸν ἑαυτὸν του!

Τότε ἀρχίζει νὰ μισῇ ὅλον τὸν κόσμον καὶ νὰ τοῦ φαίνονται ὅλα τὰ πράγματα πού τὸν περιβάλλουν γελοία. Καὶ ζητᾷ ἀπ' ὅλους νὰ τὸν φτύσουν!...

Οἱ σκέψεις πού κάνει κάποτε εἶναι ὀλότελα παράλογες καὶ κάποτε ὀλόκληρη φιλοσοφία. Κάπου λέει τὴν ἀσυναρτησία: «Δυὸ πράγματα μάχομαι ἕνα, ὅταν δὲ μὲ νοιώθουν ἀμέσως κι' ἄλλο ὅταν μοῦ ἱκανοποιοῦν τὶς ὁρῆξεις». Κι' ἄλλου τὸν ἐπιγραμματικὸ στοχασμὸ: «Εἶμαστε τῆς ζωῆς οἱ μοῦργοι κι' εἰν' οἱ ἄλλοι κοροῖδα μας. Ἐμεῖς καλλιεργοῦμε μόνον ἀπὸ ἔρωτα στὴν ἐλευθερία τὸ ψέμα—ἕνα ψέμα ὅλο ποίηση, μιὰν ἀναποδιά ὅλην ὁίστρο—ἐνὸ αὐτοὶ εἶναι αὐτόδουλοι του καὶ σκλάβοι του».

Σ' αὐτὴ τὴ γραμμὴ προχωρεῖ ὡς τὸ τέλος τὸ διήγημα αὐτό, πού ἀφίνει στιγμὲς—στιγμὲς τὸν ἀναγνώστη νὰ διαβλέπῃ μιὰν ἀνότατη συγγραμικὴ πνοὴ κι' ἄλλοτε νὰ δυσφορῇ γὰρ τὴν ἀπότομη μεταστροφή τοῦ συγγραφέα σὲ χαμηλῶτα ἐπίπεδα κοινοτυπίας ἢ περιττῆς πολυλογίας καὶ κάποτε καὶ ἀσυναρτησίας...

Ἡ διαπίστωση αὐτὴ σ' ἕνα συμπέρασμα μόνον φέρνει: Πὸς ὁ κ. Σκαρίμπας, διηγηματογράφος ἀναμφισβήτητον ταλέντου, θέλοντας στὸ «Θεῖο τραγί» νὰ δώσῃ ὅλο τὸ ἔσπασμα τῆς πνευματικότητάς του πού δὲν μποροῦσε νὰ τὴν διαχύσῃ στὸ καλοῦπι τὸν ἄλλον διηγημάτων του ξεπέρασε σ' αὐτὴ τὴν προσπάθειά του τὶς ἴδιες του δυνάμεις.

Ὡστόσο, ἡ προσπάθειά του αὐτὴ δὲν ἔμεινε ὡς προσπάθεια πρὸς ζημίαν του

ΠΕΤΡΟΥ ΣΠΑΝΑΩΝΙΔΗ: «Ἀβέβαια πράγματα», (Διηγήματα).

Ὁ διάλογος στὸ διήγημα ἀποτελεῖ καὶ τὸ φυσικώτερον μέρος τῆς ἀφήγησής. Γι' αὐτὸ κι' ὁ πιὸ ἀρχαῖος συγγραφέας δύσκολα θὰ τολμοῦσε νὰ τὸν μεταχειριστῆ σὲ

ἐκφράσεις ἐπιτηδευμένες ἢ ἀπίθανες νὰ εἰπωθοῦν ποτέ.

Ὁ κ. Σπανωνίδης κάνει μιὰ τολμηρὴ κίνου ὁμιά μὲ τὰ διηγήματά του. Μεταχειρίζεται τὸν διάλογο γὰρ νὰ ἐκφράσῃ ὅτι σκέφτονται κι' ὄχι ὅτι λέν οἱ τύποι καὶ οἱ ὀνόματες πού κινεῖ στὶς ἀφήγησές του.

Φαίνεται ἕνα εἶδος ἐγκεφαλικοῦ διαλόγου, πού δίνει μιὰ παράξενη ὄψη στὴ διήγησή του. Τὰ πρόσωπα του μιλοῦν ὅπως σκέπτονται. Λέει π.χ. μιὰ κοπέλα στὸ νέο πού συλλατὰ ἀπὸ ἂ ὁ καιρὸ τὸν περιμένει:

— «Ὅμως ἂν καὶ δὲν σὰς ἐπερίμενα νόμιζα πὸς πάντα σὶς περιμένα».

Ἄλλου συνομιλοῦν δύο ἐρωτευμένοι καὶ ἀνταλλάσσουν τὰ φλεγματικὰ αὐτὰ λόγια.—Γιατί μ' ἔβανες νὰ σ' ἀγατήσω;—Ὅτι ἐπλησίασα σένα κι' ὄχι κάποια ἄλλη αὐτὸ μπορεῖ νὰ νὰν ὀλότελα χωρὶς σημασία.—Θέλεις ν' ἀκολοθησῶμε τὸ δρόμον μαζί;—Ἀφοῦ δὲν μπορεῖς νὰ μοῦ ξαναδώσῃς τὸν ἐνυτὸ μου πού ἤμουν πρῖν, ἀφοῦ ἔτσι πού μ' ἔβανες εἶμαι μόνον γὰρ σένα, πὸς μπορεῖ νὰ εἶμαι χωρὶς ἐσένα.

Βέβαια ὁ διάλογος καταντᾷ ἔτσι ἀπίθανος πιά. ἀλλὰ ὁ συγγραφέας ἔχει μὲ μαεστρία νὰ τὸν δέη μὲ τὶς δικές του σκέψεις. Κι' ἔτσι νὰ φτιάχνῃ ἕνα σύνολο ἐνοιῶν ἐννοιῶν καὶ δυνατῶν πού νὰ μποροῦν νὰ ἐκφράσουν καὶ τὰ πιὸ ἐσώψυχα αἰσθημάτων μὲ ἀπλότητα καὶ κυρίως πνευτικότητα.

Στὰ περισσότερα διηγήματά του, τὴν ἀγάπην τὴν παρουσιάζει ὡς ἕνα αἰσθηματὸν ἀδυναμίας, ὡς μιὰν ἀρρώστειαν πού μὲς' στὰ τόσα ἄλλα ἀβέβαια πράγματα πού ἀγγίζου τὴν ψυχὴ μας καὶ περῶνας τῆς ἀφίρουν μιὰν εὐχάριστη ἢ δυσάρεστη ἀναμνησιν, στέκει κι' αὐτὴ ὡς ἕνα ἀβέβαιο ψυχικὸ φαινόμενον μὲ ποικίλες ψυχοφυσικὰς ἐκδηλώσεις.

Ἀπ' τὴν σειρά τῶν διηγημάτων του, ξεχωρίζε τὸ πρῶτον «Ἀβέβαια πράγματα» γὰρ τὴν ἐξαιρετικὴν ἰδιότυπη τεχνολογία του. Ἔρχονται κατόπι τὸ «De profundis», «Ἡ Θάλασσα ἡ καρδιά μου» καὶ τὸ «Φῶς». Ἡ «Πάνθεια», ἕνα δυνατὸ διήγημα. «Ἡ δουλειά μου» ἕνα ψυχογραφικὸ σκίτσον καὶ ἡ «Νηυσικὰ» ἕνα κίθλαρ σέξουαλιστικὸ διήγημα, μὲ πλούσιο συναισθηματισμὸ, ξεχωρίζουν ἀπ' τὰ πρῶτα διηγήματα τῆς σειράς του, ὅχι ὡς ἐξαιρετικὰ ὡς κι' αὐτὰ.

Ν. ΠΟΡΙΩΤΗ: *Εὐρυτιδίου «Ἴων», (Μετάφραση ἀπὸ τ' ἀρχαῖον).*

Τὸν κ. Ν. Ποριώτη δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν κρίνῃ ὑποκειμενικά. Εἶναι τόσο γνωστὴ ἢ ὡς τώρα ἀξιόλογη μεταφραστικὴ δουλειά του καὶ τόσο εὐσημεϊδῆ, πὺ μόνον προσωπικὰς σκέψεις του μπορεῖ νὰ ἐκφράσῃ πάνω στὸ ἔργο του.

Ἡ γραμματολογικὴ κομικὴ, ἀνήκει μόνον στους καθηγητὰς τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς στὰ πανεπιστήμια μας, ἂν βέβαια θελήσουν κι' αὐτοὶ ν' ἀσχοληθοῦν μὲ μιὰ μετάφραση ἀπὸ τοῦ «Ἴωνα» νεοελληνικῆ, «ζωντανῆ» καὶ πού τὴν καταλαβαίνει κάθε ὡμῆος.

Ὁ «Ἴωνας» εἶναι μιὰ ἀρχαία τραγωδία τοῦ Εὐρυτιδῆ, ὅπου ὁ ἀρχαῖος τραγωδὸς θέλει νὰ ἐξηγήσῃ τὴν περὶ αὐτοθῶνίας ἰδέαν τῶν Ἀθηναίων.

Ἡ ὑπόθεσίς τῆς δὲν εἶναι τόση πλοῦσια καὶ δυνατὴ σὲ αἰσθημάτων, ὅπως συμβαίνει μὲ τὶς τραγωδίες τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Σοφοκλή, ἔχει ὅμως ἐξαιρετικὰς εἰκόνας ἀνθρωπίνων παθῶν καὶ περιγράφει τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἀνθρώπινης καρδιάς ἐν τῷ καιρὸν καὶ ζωντανά. Τὸ κυριώτερον ἐλατήριο κάθε τραγικοῦ περιστατικοῦ του εἶναι ὁ ἔρως καὶ ἡ αἰδιὸν πανοργία τῆς γυναίκας, ὅπως συμβαίνει μὲ τὴν Κρέουσα—στὸν «Ἴωνα»—πού δὲν διστάζει νὰ δηλητηριάσῃ τὸν Ἴωνα ἀπὸ ζηλοτυπία.

Οἱ τύποι τοῦ Εὐρυτιδῆ εἶναι ἄνθρωποι κοινοὶ μὲ ἀδύνατους χαρακτήρες καὶ κινούνται ἀπὸ ταπεινὰ πάθη καὶ ἐπιπάθεια.

Ὁ κ. Ποριώτης ἀπέδωσε μιὰ μετάφραση κυρίως πιστὴ καὶ, κατὰ δεύτερον λόγον, ρέουσα στὴ γλώσσα. Γιατί ἡ γλώσσα τοῦ κ. Ποριώτη φυσιάζεται στὴν ἀπόδοσιν τῶν τραγικῶν καὶ ἀναπαιστικῶν τετραμέτρων τῆς τραγωδίας πού σὴν νεοελληνικῆ δὲν ἀποδίδεται παρὰ μόνον μὲ ἀβαρίες τοῦ λεκτικοῦ.

ΑΠΟ ΜΗΝΑ ΣΕ ΜΗΝΑ

(ΟΥΝΙΟΣ 1933)

ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΞΕΡΟΥΝ

Με το φύλλο του αυτό το «Εξέκνημα», ύστερα από μιαν αδιάκοπη πάλη μ' εκείνους που αντίδρουν για την επιτυχία του σκοπού του και μ' όσους ακόμα—άλλοιμονο!—φίλους του το υπέβλεπαν ή ήθελαν να το χρησιμοποιούν για όργανο που θα μπορούσε να εκπληρώσει τις φιλοδοξίες τους, υπερέβησαν για ό,τι έτετέλεσε μέχρι σήμερα, μπαίνει πιά στη δεύτερη εξαμηνία του.

Όσοι είναι σέ θέση να νοιώσουν καλά τις θυσίες που απαιτούνται για κάτι τέτοιες προσπάθειες, που γίνονται τόσον ανιδιοτελώς από ένα περιοδικό το όποιο εκδίδουν δυο τρεις—νέοι φτωχοί βιοπαλαιστές, με τὰ ἴδια μέσα τους, αυτοί είναι και σέ θέση να καταλάβουν γιατί τὰ Ἑλληνικά περιοδικά, αν δεν κλείσουν απ' τὸ 2ο ἢ 3ο φύλλο τους φυτοζωούν, ἐνῶ τὰ Ἑλληνικά μόνο στ' ὄνομα και Σοβιετικά στην οὐσία, βγαίνουν δεκαπενθήμερα, πολυτελέστατα και με πληθώρα σελίδων.

Και τὰ περιοδικά αυτά κυκλοφορούν για να υποστηρίξουν την ἀνατροπή καθεστώτων, τὴ διάσπαση τῆς Ἑθνικῆς μας ἐνότητος και τους νέους που γράφουν για τὴν «κολλεκτιβιστικὴ διαμόρφωση»....

Τίποτ' ἄλλο....

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΙΟΥ

Ἡ κωμωδία τοῦ «Καλοκαιρινείου» διαγωνισμοῦ, ἐκτελέσθη για πολλοστή φορά και φητος. Τὸ 1931, ὅτε θὴ θυμούνται ὅσοι παρακολούθησαν τὴ πνευματικὴ μας γέννηση, στην περιφημὴ τριμελὴ κριτικὴ ἐπιτροπὴ, μόνον ἕνας κριτὴς ὑπῆρχε! Ἀκόμη αὐτὸς ἔκαμε και χρῆσι εισηγητὴ! Οἱ ἄλλοι δύο ἦσαν ἀγνωστοι και ἀσχετοι με τὴν λογοτεχνία κριτοί, που ἐταγγέλοντο ἰὼν...ἀρχαιολόγοι!

Φέτος ἔγιναν ἄλλα χειρότερα που θέλουμε να παρασιωπήσουμε, ἀναφέροντας μόνο πως τὸ πρώτο βραβεῖο, ἀπ' και δόθηκε στην Κα Τακωβίδη, τὸ χρηματικὸ ποσὸ του ὅμως μοιράστηκε με τὴν Κα Νικοῦ ἄκη, ἐπειδὴ ἔτσι τὸ θέλησε ὁ κ. Λάσκαρης.

Ἀφίνοντας ἀκόμα ἀσχολίαστη τὴν εἰσήγησή του κ. Λάσκαρη, που και μόνη ἡ δημοσίευσή της στις ἐφημερίδες ἐτροκάλεσε τὸν οἶκτο, ὄχι για τὴν ἐργασία τῶν νέων που ἀνέφερε, ἀλλὰ για τὸν ἴδιο τὸν συγγραφέα της, διερωτώμαστε: Σὲ τί χρησιμεύει πιά ὁ καλὸς αὐτὸς ρουφετολογικὸς διαγωνισμὸς; Για τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν «ἡμετέρων» ἢ τὴν ἀνάδειξη ἔργων;

Περισσότερο τὸ πρώτο, ἀφοῦ κανένα ἔργο ἀπὸ κείνα που βραβεύτηκαν ἕως τώρα δὲν εἶδε τὰ φῶτα τῆς ῥάμπας, και κανένας ἀπ' τοὺς βραβευθέντας συγγραφεῖς δὲν γνώρισε τί θὰ πῆ ὑποστήριξη....

ΚΑΤΑΚΡΙΤΙΚΗ

Γιὰ μιαν ἀκόμη φορά ὁ περίφημος κ. Ἄλκης Θυλὸς ἔβαλε τὰ γαλιὰ τῆς βλοσυρότητας, για να καταγγίη ἀπὸ τίς στήλες τοῦ ὄργανου τῶν ὀνομιστῶν—κομμουνιστῶν, τὴν τελειοταία παραγωγή τῶν νέων μας, δίκως καμμὴν αἰτιολογία και καμμὴν ἐξήγηση.

Τὸ ὅτι μόνον ὁ ἐγωϊσμὸς και (ἂς μᾶς ἐπιτραπῆ ἢ λέξη) ἡ κακεντρέχεια χαρακτηρίζουν τὸ κριτικὸ πνεῦμα τῆς γυναίκας αὐτῆς, εἶναι ἀπὸ πολλὸν καιρὸ γνωστό. Ἀλλὰ τὸ να βρίζη—γιατί σχεδὸν βρίζει—τὰ ἔργα μερῶν νέων σάν τοῦ Καραντώνη, τοῦ Σφακιανάκη, τοῦ Χονδροῦ τούλου κ. ἄ., τόσον ἀτροχάλυπτα και ἀδικαιολόγητα, αὐτὸ μαρτυρεῖ τὴν ἀγνοίαν πραγμάτων, καταστάσεων και πρὸ παντὸς ἀσυνειδησία.

Ὁ κ. Θυλὸς, ἔξασσε φαίνεται τὰ ἀρλουμπολογήματα που δημοσίευσε στὰ Ἄλεξανδριὰ φύλλα, πρὶν χρόνια, ὅταν ἦταν στην ἴδιαν ἀκριβῶς ἡλικία που εἶναι σήμερα και αὐτοὶ τοὺς ὁπίους κατα—κρίνει....

Πάντως ἐμεῖς, ἀναδηλοποιώντας μερικὰ ἀπ' αὐτὰ σὲ ἐτόμενο φύλλο μας, θὰ τῆς τὸ ὑπερθυμίσουμε, ἀνόντας και τὴν σχετικὴ σύγκριση.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ἐδῶ και δυὸ χρόνια, τὸ νεοελληνικὸ βιβλίον, σημεῖωσε μιὰ μεγάλη ἐξέλιξη, τόσον ἀπὸ τοιοτικῆς ὅσο και ἀπὸ ἀγοραστικῆς ἀπόψεως.

Ἡ περὶ αὐτὴ και κυρίως ἡ φετεινὴ «Ἐκδόση τοῦ βιβλίου» στὸν «Παρνασσό», ἀπέδειξαν τὸ δεύτερο.

Τὸ πρώτο δὲν χροιάζεται μεγάλη ὀξυδέρχεια για να τὸ διαπιστώσει κανεὶς.

Ἡ μεταστροφή αὐτῆ τῶν ὄρων στην ὑπαρξὴ τοῦ βιβλίου, εἶναι ἀναμφίσητα ἔργον τῶν νέων—τῆς ἐλοχῆς μας—και φανερῶει τὴ θετικὴ συμβολὴ τους στὰ νεοελληνικὰ γράμματα.

Η «ΕΝΩΣΗ ΝΕΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ»

Δὲν εἶναι πολὺς καιροὶς πού, με τὴν παραλίω προσωνομία, ἰδρύθηκε ἀπὸ μερικοὺς φιλόδοξους νέους ἕνα σωματεῖο, με σκοπὸ τὴν ἐξυπηρέτηση καθε νέου λογοτέχνη και τὴν προστασία καθε νέου που γράφει.

Τὸ σωματεῖο αὐτὸ εἶχε ἀκόμη σκοπὸ νὰ συσσωματώσει τοὺς νέους λογοτέχνες γύρω ἀπὸ ἕνα πυρῆνα και νὰ δημιουργήσῃ μιὰ δύναμη ἰκανὴ νὰ ἀντισταθῆ στην ουστηματικὴ ἀγνοία που ἐξασκοῦν ὄρισμένοι κακοὶ ἀνθρωποι τῆς λογοτεχνίας, που ἔτιχε νὰ κρατοῦν στὰ χέρια τους τὰ ἡνία τῆς φιλολογίας μας.

Ἡ ἔνωσις αὐτὴ, στην ἀρχὴ παρουσίασε ἀληθινὰ κομμικὴ ὄψη. Τόσο ἀκατάρτιστη ἦταν ἀκόμη και τόσον παιδιὰστικὴ διοίκηση εἶχε.

Τώρα, τὴν ξανακοῦμε νὰ ἴδρα, αὐτὴ τὴ φορά με διοικητικὸ συμβούλιον που ἀπαρτίζεται ἀπὸ νέους καλοὺς και που ἔχουν ὄλη τὴν καλὴ διάθεση νὰ ἐργαστοῦν.

Τοὺς εὐχόμεστε καθε προκοπὴ και τοὺς δίνουμε τὴν ὑπόσχεση νὰ ταχθοῦμε στὸ πλευρὸ τους, ἀν μᾶς δικαιώσουν στις ἐπιτίδες μας.

Η ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΩΝ ΜΑΣ

Λίγες μέρες πρὶν, σὲ πολλὲς ἀπὸ τίς Ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδες, δημοσιεύθηκε μιὰ διαμαρτυρία, τὴν ὅποια ὑπογράφουν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς διανοούμενους μας, για τίς καταπιεστικὲς και τίς διώξεις που γίναν στη Γερμανία.

Με τὴ διαμαρτυρία αὐτὴ θὰ μπορούσε νὰ συμφωνήσῃ καθε δίκαιος και λογικὸς ἀνθρωπος ἀν πρώτα—πρώτα τὸ Γερμανικὸ κράτος δὲν ἀγωνιζόταν για νὰ διατηρήσῃ τὴν Ἑθνικὴν ἐνότητά του και δεύτερο ἀν δὲν φηγουρίζαν μετὰ τῶν ἄλλων και μερικῆς ὑπογραφῆς σὸν ὀμ—κομμουνιστῶν, οἱ ὅποιοι τελευταία ἄρχισαν ἐκ συστήματος νὰ κάνουν κατάχρηση τῆς λέξεως «διανοούμενος» και νὰ ὑποστηρίζουν, ὅπως ὑπεστήριξαν στὸ συνέδριον τῆς Ραγούζας, ὅτι εἶναι ἐκπρόσωποι τῶν Ἑλλήνων διανοούμενων.

Μὴ χειρότερα...

Ο ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

Τὸ «Εξέκνημα» προκηρῶσει ἀπ' τὸ τεῦχος του αὐτὸ ἕνα μεταφραστικὸν διαγωνισμὸν πεζῶν και σιχῶν, στὸν ὅποιο μπορεί νὰ λάβῃ μέρος καθε νέος λογοτέχνης.

Ἡ μετάφρασις θὰ γίνῃ ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸ κείμενον εἰς τὸ Ἑλληνικόν.

Ἡ ἐκλογὴ τῶν διηγημάτων και ποιημάτων τῶν μεταφραστῶν πρέπει νὰ περιορισθῆ ἀποκλειστικὰ εἰς τοὺς νεωτέρους και τοὺς μεταφραστικὸν Ἰταλοὺς πεζογράφους και ποιητὰς.

Τὸ «Εξέκνημα», θέλοντας ἀκόμη ν' ἀπαλλάξῃ τοὺς ἀναγνώστες του ἀπὸ τὴν ἀγορὰ τῶν σχετικῶν βιβλίων, παρεκάλεσε τὸ Ἰταλικὸ Ἰνστιτοῦτον Ἀθηνῶν νὰ διαθέσῃ για τὸ σκοπὸ αὐτὸ τὴ βιβλιοθήκη του, τῆς ὁποίας τὰ βιβλία θὰ μπορούν οἱ ἀναγνώστες μας νὰ χρησιμοποιοῦν ἐλευθέρως, καθημερινῶς, πλὴν τοῦ ἀτογεύματος τῆς Τετάρτης και τοῦ Σαββάτου.

Ἡ προθεσμία ὑποβολῆς τῶν μεταφράσεων λήγει τὴν 31 Αὐγούστου ἐ. ἔ. Θὰ βραβευθοῦν δυὸ διηγήματα και δύο ποιήματα.

Τὰ ὄνόματα τῶν μελῶν τῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς καθὼς και τὰ βραβεῖα τοῦ διαγωνισμοῦ θὰ δημοσιευθοῦν στὸ ἐτόμενον τεῦχος μας.

ΤΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ ΜΑΣ

(Γράμματα, συνεργασία κι' έμβάσματα στέλνονται στον κ. Ν. Αϊβαλιώτη, Λεωχάρους 18, Πετραιά).

Ν. Γκότσην. Το διήγημά σας με τον τίτλο «'Απολογία στον κριτικό» καλό μόνο στις γενικές γραμμές του. Θέλει ακόμα μιὰ προσεχτική επεξεργασία. 'Απ' τὰ ποιήματά σας θὰ δημοσιευθῆ τὸ «Σὲ πρόσμενα», πούναι πολύ καλό. Δικαίωμα κρίσεως δὲν παίρνουμε. Γιὰ τὰ καλά σας λόγια εὐχαριστοῦμε. **Έναν φίλον.** Σχετικά καλύτερο τὸ «Μνημόσυνο». Διορθώστε τὸ τελευταίον τετράστιχο. **Δ. Μπερκετήν.** Ἡ ἠθογραφία σας δίχως «θέτη» καὶ ἐνδιαφέρον. Ἐκτός αὐτοῦ ἐπιρρεασμένη. Περιμένουμε τίποτε ἄλλο. **Σ. Τζαβάραν.** Θὰ δημοσιευθῆ. **Κ. Φατεινόν.** Στείλτε μας τίποτε μικρότερο. Καὶ ὁ «Ἐπιχειρηματίας» πολὺ μεγάλο. **Ν. Παρφαίον.** Προσέξτε περισσότερο τὸ δέσιμο τοῦ στίχου. **Ν. Παραουλάκην.** Τὸ «'Απόψε παντρεύουν τὴ Αἴνα», καλὸ ἄλλὰ πολὺ μεγάλο. Τὸ «Γιὰ σένα» ὑπερεὶ ἀπ' τὰ προηγουμένα σας. Μὴν εἰσθε πολυγράφος. **Δ. Ἀλεξίου.** Στους στίχους σας διαβλέπουμε μιὰ πνοή. Στείλτε μας ἂν ἔχετε τίποτε καλύτερου. Φύλλα στέλνονται. **Έναν φίλον.** Οἱ «ὄρες ἀπελπισίας» καλὸ καὶ θὰ δημοσιευθῆ. **Χ. Ψ.** Ἐπιτυχάνετε περισσότερο στὴν ποίηση. **Ο** «Πόθος ἀγάπης» καλό. **Ν. Δάφνην.** Προωτοστατεῖστε στὴν ἴδρυση «φιλόλογικῆς συντροφιάς». Γράψτε μας ἐνέργειές σας γιὰ νὰ σὰς στείλουμε ὁδηγίες. Γιὰ τὴς εὐχῆς σας εὐχαριστοῦμε. **Ν. Παρφαίον.** Γιὰ τὴν συλλογὴ σας θὰ σὰς ἀπαντήσουμε ἰδιαίτερος, γιατί ὁ χρόνος τῆς ἀλληλογραφίας εἶναι πολὺ μικρὸς γιὰ μιὰ ἐκτενέστερη ἀπάντηση. Γράψτε μας ἀκριβῆ διεύθυνσή σας. **Δ. Μπιλάφαν.** Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς σας. **Α. Βερνάλην.** Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ ἐγγενικά σας λόγια. Προτιμοῦμε νὰ μὰς στείλετε κανένα καινούριον τραγούδι σας. **Ρ. Θυόλλον.** Στείλτε μας τίποτε μικρότερο. **Όπως** βλέπετε οἱ σελίδες τοῦ «Ξεκινήματος» εἶναι πολὺ περιορισμένες. **Δ. Πιτυρόπουλον.** Φύλλα θὰ σὰς σταλλοῦν. **Α. Σαράντην.** Παρακαλοῦμε νὰ συνεννοηθῆτε μετὸν κ. Πιτυρόπουλο, πὸν παραπονεῖται δικαίως. **Σενιωτάκην.** Τὸ τραγούδι ποῦ μὰς στείλατε γιὰ δικό σας, ἔχει τονισθῆ ἀπὸ τὸ Σαμάρα πρὶν ἀπὸ 20 χρόνια! Πῶς συμβαίνει αὐτό; **Φ. Ἄλιον.** Τὸ διήγημά σας καλὸ ἄλλὰ μεγάλο. Στείλτε μας τίποτε μικρότερο. Ἀπ' τοὺς στίχους σας διαλέξαμε γιὰ... παραδειγματισμὸ τὰ δύο παρακάτω τετράστιχα.

Δὲν εἶν' ἀλήθεια, δὲν εἶν' ὄνειρο	γιὰ τὸ νησί τὸ ποδοπλάνταχο.
δὲν εἶναι μιὰ τρολλή χμαῖρα	Κι' εἰς τῆς χαρᾶς τὸ ἀρογιάλι
νὰ λέω: μαζί μετὴν ἀγάπη μου	μετὴν ἀγάπη μου θὸ φτάσουμε,
θὲ νὰ τραβήξω γιὰ ἐκεῖ πέρα	ἐγὼ κι' αὐτὴ, μὰ ὄχι κι' ἄλλοι.

Π. Ὀλύμπιον. Θὰ δημοσιευθῆ. **Τ. Αἰνείαν.** Τὸ ποιήμα σας εἶναι πολὺ παιδιάστιχο. Φαίνεται ὅτι θάστε πολὺ νέος ἀκόμα. Πρὸς τὸ παρὸν διαβάστε. Πάντα ὑπόχει καιρὸς γιὰ νὰ γράψετε. **Α. Σαμαράκην.** Σὰς περιμένουμε. **Δ. Α. Κ.** Στείλτε μας τίποτε ἄλλο. **Γ. Βραχωρίτην** καὶ σὲ σὰς τὸ ἴδιο. **Τ. Μοιραῖον.** Καλὸ μόνο τὰ γράμματα λόγια. **Π. Βάρδον.** Καλὸ καὶ θὰ δημοσιευθῆ τὸ «Μνήμα». Τὰ ἄλλα θέλουν ἀκόμα δούλεμα γιὰ νὰ γίνουν ἄοτια. **Α. Μανυράκην.** Τόσο τὸ πεζὸ σας ὅσο καὶ οἱ στίχοι σας δὲν ἔχουν τίποτε ποῦ νὰ δικαιολογήσῃ τὴ δημοσίευσή τους. Διαβάστε πρὶν ξαναγράψετε. **Α. Α.** Ὑστερεῖ ἀπ' ὅλα ὅσα μὰς στείλατε. Φαίνεται ὅτι δὲν θέλετε νὰ ἐπιμεληθῆτε τὸ γράμμα σας. Τὴ μελέτη στείλτε τὴν νὰ τὴν δοῦμε. **Φουτουνοιστήν.** Τὸ πεζὸ σας δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ μιὰ καλογραμμένη μαθητικὴ ἐκθεση. Φροντίστε σ' ὅτι γράψετε νὰ δίνετε λογοτεχνικώτερη μορφή. **Σ. Κ. Μαρκέλλα.** Τὰ πεζὰ σας μαρτυροῦν ὅτι εἰστε πολὺ νέα ἀκόμη. Προτιμᾶτε νὰ διαβάσετε καὶ μὴν ἔχετε τὴ μανιὰ νὰ δημοσιεύετε ὅτι γράψετε. **Ε. Ἀκρίταν.** Τὰ ποιήματά σας εἶναι πολὺ πρωτόλεια. Διαπνέονται βεβαίως ἀπὸ κάποιο αἰσθημα ποῦ ὅμως δὲν βῆκε ἀκόμα τὴν ἐκφρασὴ του. **Δ. Παπαντριανταφυλλόπουλον.** Ὁ «Φιλάργυρος» ἀκαταλληλὸς γιὰ τὸ «Ξεκίνημα». Στείλτε το σὲ κανένα σατιρικό περιοδικό. **Γ. Κυριαζήν.** Δικό σας ἐκτός ἀπ' τὰ τελευταῖα κρατοῦμε τὰ «Παλιὰ Καράβια», ποῦ θὰ δημοσιευθοῦν στὸ ἐπόμενο. **Ν. Τρέχαν.** Ὅχι μόνο πολὺ ρεαλιστικὸ ἄλλὰ καὶ ἀπίθανο. Κι' ὅπως ξέρετε τὸ ἔνα δὲν συμβαδίζει μετ' ἄλλο.

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

(*Αναγγέλλουμε ὅσα μὰς στέλνονται σ' ἔνα καὶ κρινοῦμε ὅσα σὲ δύο ἀντίτυπα).

Ν. ΠΟΡΙΩΤΗ: Ἐπιπέδου «Ἴων», (μετάφραση ἀπ' τ' ἀρχαῖο).
Ν. ΚΑΒΒΑΛΙΑ: «Μαριμπού», (ποιήματα).
Κ. ΘΡΑΚΙΩΤΗ: «Στὸν ἐλεύθερο δρόμο», (ποιήματα).
Γ. Σ. ΔΟΥΡΑ: «Τραγούδια τῆς ζωῆς», (ποιήματα).
ΧΡΥΣΟΣ ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΑΗ: «Καλαμῆρ», (ποιήματα).
Δ. ΡΑΖΕΛΟΥ: «Τῆς ἐποχῆς καὶ παρασμένα», (διηγήματα).
ΔΗΜΗΤΡΗ ΡΟΛΑΚΗ: «Οἱ Κοινωνικὲς ἀσφαλίσεις».
ΚΩΣΤΗ ΚΟΚΟΡΟΒΙΤΣ: «Ὁ κύκλος τῶν ἀντιθέσεων», (ποιήματα).

ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΧΑΝΝΟΥΣΗ: «Ὁ Ἄνθρωπος μου», (Ἀθροναυτικὰ στίτσα).
ΤΑΚΗ ΤΣΙΑΚΟΥ ΠΕΛΑΞΟΥ: «Ἀπόπειρες», (Ποιήματα).
ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΚΗΡΥΞ: Δεκαπενθήμερο φιλολογικὸ περιοδικό, Κύπρος (Λευκωσία).

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

(*Αναγγέλλουμε ὅσα περιοδικὰ μὰς στέλνονται με ἀνταλλαγῆ τοῦ δικοῦ μας).

ΝΕΑ ΖΩΗ: Διμηνεπ ἐπιθεώρηση γραμμάτων καὶ τέχνης, Ἀθήνα.
ΕΛΛΗΝΙΣ: Μηνιαῖο περιοδικό τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἑλληνίδων, Ἀθήνα.
ΑΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ: Δεκαπενθήμερος Ἐφημερίς, Ἀθήνα.
ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΕΣ ΗΜΕΡΕΣ: Μηνιαῖο λογοτεχνικὸ περιοδικό, Θεσσαλονίκη.
ΙΕΡΑ ΔΗΛΟΣ: Μηνιαῖο ἀναμορφωτικὸ περιοδικό, Σύρος.
ΚΥΝΟΥΡΙΑ: Δεκαπενθήμερος Ἐφημερίς, Ἀθήνα.
ΕΒΔΟΜΑΣ: Μεγάλη Εβδομαδιαία Ἐπιθεώρηση, Ἀθήνα.
ΑΡΧΑΪΚΟΣ ΤΥΠΟΣ: Ἐβδομαδιαία ἔφημερίς, Τρίπολις.
ΑΝΑΤΟΛΗ: Ἐβδομαδιαία ἔφημερίς, Καρδίτσα.
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ: Ἐβδομαδιαία ἔφημερίς, Σικάγον, Η.Π.
ΧΡΟΝΙΚΑ ΠΑΡΓΑΣ: Δεκαπενθήμερος Ἐφημερίς, Πάρις.
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ: Μηνιαῖο Περιοδικό, Ἀθήνα.
ΠΡΟΣΤΕΙΑΚΟΝ ΒΗΜΑ: Ἐβδομαδιαία ἔφημερίς, Ἀθήνα.
ΠΡΟΤΟΠΟΡΙΑ: Ἐβδομαδιαία ἔφημερίς, Κοζάνη.
ΛΕΣΒΙΑΚΑ ΝΕΑ: Δεκαπενθήμερο φιλολογικὸ περιοδικό, Μυτιλήνη.

ΔΗΛΩΣΗ

Πληροφοροῦμε τοὺς συνδρομητὰς καὶ ἀναγνώστες μας ὅτι τὸ περιοδικό μας κατὰ τὴ θερινὴ περίοδο δὲν θὰ διακόψῃ τὴν ἐκδόσή του, οὔτε καὶ θὰ ἐκδίδεται σὲ διπλὰ τεύχη, ὅπως ἔχει καθιερωθῆ ἀπ' ὅλα τὰ λογοτεχνικὰ περιοδικὰ, ἀλλὰ θὰ κυκλοφορῆ τακτικώτατα στίς 15 κάθε μῆνα, μετὴς ἴδιες πάντα σελίδες.

Τὸ Ἐκδοτικὸ τμήμα τοῦ περιοδικοῦ μας, τοῦ ὁποῖου τὴ Διοση ἀνεθέσαμε εἰς τὸν συνεργάτην μας κ. Μιχ. Χαννούση, θ' ἀρχίσῃ τὴς ἐργασίες του ἀπὸ τὴς 15 Σεπτεμβρίου.

Ὁ κ. Χαννούσης ἐτοιμάζει γιὰ ἐκδόση μιὰ σειρά ἐκλεκτῶν βιβλίων, νέων ποιητῶν καὶ πεζογράφων, καθὼς καὶ μιὰ μεγάλη ἀνθολογία νεωτέρων λογοτεχνῶν, ποῦ θὰ κυκλοφορήσῃ τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον, μαζί μετὸ πρῶτο βιβλίον τῶν ἐκδόσεών μας.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΕΩΤΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΥΡΟΣ

ΔΙΟΛΟΥ 75-ΑΘΗΝΑΙ

ΠΛΟΥΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ ΕΓΧΩΡΙΩΝ & ΞΕΝΩΝ
ΤΙΜΑΙ ΔΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΟΙ

ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Κ. ΚΟΥΒΑΝΙΔΗΣ & Σ^{ΙΑ}

ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ 37

ΔΙΑΘΕΤΕΙ

άφάνταστον ποικιλίαν γυναικείων ύφασμάτων Εύρωπαϊ-
κῶν καὶ Ἑγχωρίων εἰς τιμὰς ἐκτὸς συναγωνισμοῦ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ - ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ - ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΝΑΓ. Σ. ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 37

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ: ΤΣΑΜΑΔΟΥ 44